

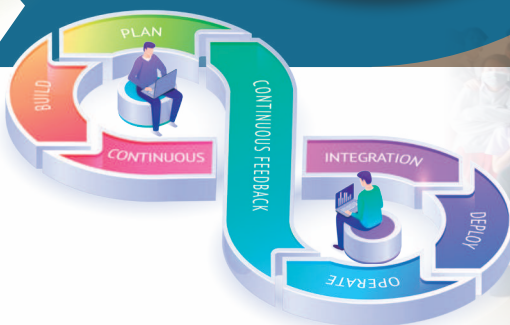

กฤษฎีกาสาร

ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑ (ตุลาคม - พฤศจิกายน ๒๕๖๔)
www.krisdika.go.th

AGILE DEVELOPMENT

๑๑

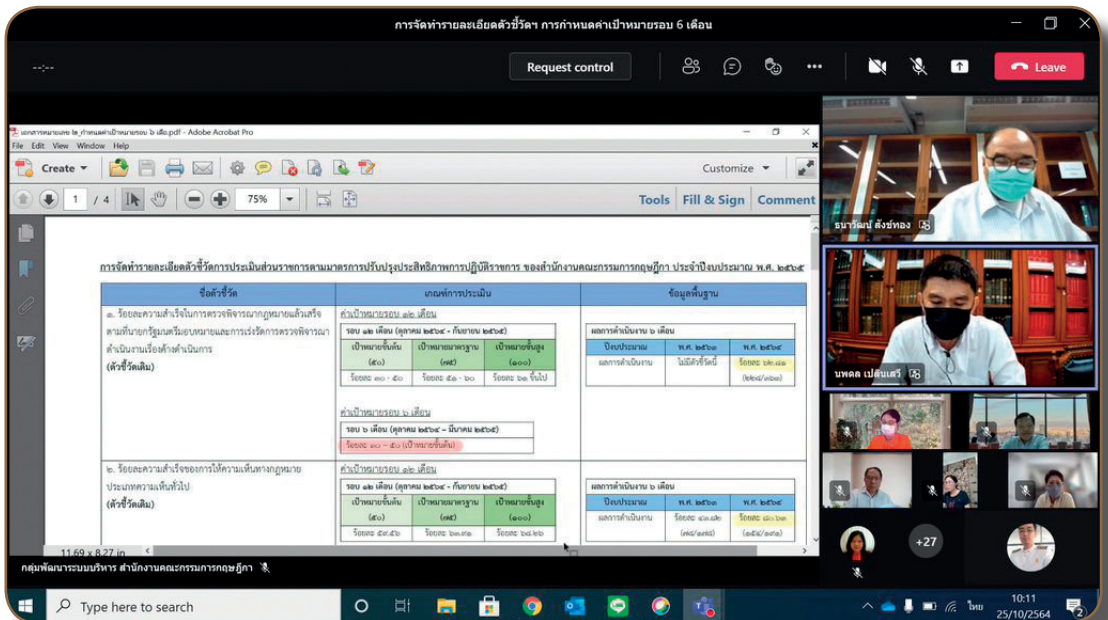
การกักตุนและติดตามเชื้อ : กรณี
Home Isolation

๑๘

อีจัส (Agile) แนวคิดการพัฒนา
ซอฟต์แวร์รูปแบบใหม่

๒๗

รางวัลเสด็จรัฐ ประจำปี ๒๕๖๔
จากสำนักงาน ก.พ.ร.

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นประธานการประชุมคณะทำงานพิจารณา กำหนดตัวชี้วัดและติดตามผลการประเมินส่วนราชการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ โดยเป็นการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วยระบบ Microsoft Teams เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ผู้เข้าร่วมประชุมฯ ประกอบด้วยคณะทำงานฯ ผู้อำนวยการศูนย์ กลุ่ม และส่วนในสำนักงานเลขาธิการและผู้ที่เกี่ยวข้อง การประชุมครั้งนี้เป็นการกำหนดค่าเป้าหมายรอบ ๖ เดือน ในองค์ประกอบที่ ๑ และ ๒ ของทุกตัวชี้วัดการประเมิน ส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของสำนักงานฯ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕

บทบรรณาธิการ

สวัสดีท่านผู้อ่านทุกท่าน พบกับกฎหมายสารฉบับก้าวเข้าสู่ปีที่ ๑๗ ยังคงมีสาระความรู้ดี ๆ มาฝากทุกท่านเช่นเคย นับแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ประเทศไทยเริ่มเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยว ท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ที่ยังคงแพร่ระบาดอยู่ทั่วโลก ขอให้ผู้อ่านกฎหมายสารทุกท่านยังคงเข้มงวด ระมัดระวัง ดูแลตนเองตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด หากเราทุกคนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เราก็จะสามารถก้าวข้ามผ่านวิกฤตนี้ไปได้อย่างแน่นอน เรื่องน่ารู้ฉบับนี้จึงขอนำเสนอแนวทางในการดำเนินกิจการโรงแรมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ซึ่งโรงแรมหลายแห่งได้เปิดให้บริการแก่นักท่องเที่ยวแล้ว เพื่อให้การเปิดให้บริการเป็นไปอย่างถูกต้อง มีความปลอดภัย สร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการ สก๊อปพิเศษนำเสนอเรื่อง การเก็บมุลฝอยติดเชื้อ : กรณี Home Isolation ซึ่งปัจจุบันมีผู้ป่วยติดเชื้อโควิด ๑๙ ที่มีอาการไม่รุนแรง รวมทั้งบุคคลที่สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยต้องแยกกักตัวที่บ้านเพื่อเฝ้าสังเกตอาการ ทำให้มีมุลฝอยติดเชื้อจากกรณีดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ซึ่งหากไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องอาจทำให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคมากยิ่งขึ้น โดยนำเสนอในประเด็นปัจจุบันมีกฎหมายใดเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ และมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งมีข้อเสนอแนะในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายบางประเด็นเพื่อให้เกิดความชัดเจนแก่ประชาชน และต้องคำนึงถึงสิ่งที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามได้โดยไม่เป็นภาระแก่ประชาชนมากเกินไป กฎหมายต่างประเทศนำเสนอเรื่อง ความรับผิดชอบในทางอาญาของนิติบุคคลตามกฎหมายไทย ในประเด็นสภาพปัญหาสำคัญทางวิชาการของกฎหมายนี้เปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสและประเทศอังกฤษ รวมทั้งแนวทางการกำหนดหลักความรับผิดในทางอาญาของนิติบุคคลของไทยที่แก้ไขปรับปรุงและอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญา นอกจากนี้ยังมีบทความที่น่าสนใจมานำเสนอในประเด็นกฎหมายมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างไรในภาพรวมเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทย สนใจติดตามได้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนอเรื่อง Agile แนวคิดการพัฒนาซอฟต์แวร์รูปแบบใหม่ เป็นวิถีคิดของการทำงานระหว่างคนและการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน จะมีรายละเอียดอย่างไรติดตามอ่านได้ปิดท้ายประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ. (แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เกิดกระทำความผิดอาญา)

บรรณาธิการ

สารบัญ

- ความเห็นทางกฎหมาย**
- ๒ ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่น่าสนใจ
- ๔ ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
- บทความทางกฎหมาย กองกฎหมายต่างประเทศ**
- ๖ ความรับผิดชอบในทางอาญาของนิติบุคคล
- สก๊อปพิเศษ**
- ๑๑ การเก็บมุลฝอยติดเชื้อ : กรณี Home Isolation
- เทคโนโลยีสารสนเทศ**
- ๑๘ อัจฉริยะ (Agile) แนวคิดการพัฒนาซอฟต์แวร์รูปแบบใหม่
- เรื่องน่ารู้**
- ๒๐ การประกอบธุรกิจโรงแรมในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙
- บทความทางกฎหมาย**
- ๒๒ การพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainable Development Goals (SDGs) ในประเทศไทย กฎหมายมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างไรในภาพรวม
- เจาะรั้วกฤษฎีกา**
- ๒๗ รางวัลเลิศรัฐ ประจำปี ๒๕๖๔ จากสำนักงาน ก.พ.ร.
- ประโยชน์จากร่างกฎหมาย**
- ปกหลัง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ. (แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เกิดกระทำความผิดอาญา)

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

นางพงษ์สวาท ภายอรุณสุทธิ นางสาวอัญชลิตา กองอรุณ
นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง นายนพดล เกริกฤกษ์
รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
และกรรมการร่างกฎหมายประจำทุกท่าน

บรรณาธิการ

นางสาวรัชณี สังข์ทองงาม

กองบรรณาธิการ

นางสาวนุชนาถ เกษมพิบูลย์ชัย นายสุชัย งามจิตต์เอื้อ
นางสุริศา ไชว์พันธุ์ นายจินตพันธุ์ ทั้งสุบุตร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางชุตินา ไชว์น้อย นางสาวปราณี ทิรสมบุญศิริ
นางเกสินี แสงสุวรรณ นายนพดล เปลินเสวี

จัดทำโดย

ส่วนช่วยอำนวยความสะดวกและประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เลขที่ ๑ ถนนพระอาทิตย์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖ - ๙ ต่อ ๑๒๐๕, ๑๖๔๐
โทรสาร ๐ ๒๒๒๐ ๗๖๓๙
www.krisdika.go.th, www.lawreform.go.th

“บทความ ข้อความ หรือความคิดเห็นที่ปรากฏในกฤษฎีกาสาร เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน
ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย”

กองกฎหมายไทย

ความเห็นทางกฎหมาย ของคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่น่าสนใจ

การนับจำนวนลูกจ้างเพื่อรับคนพิการเข้าทำงาน และหน้าที่ในการส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการหรือการส่งเสริมอาชีพคนพิการ

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการได้เลิกจ้างลูกจ้างทั้งหมดหลังวันที่ ๑ ตุลาคม แต่ก่อนวันที่ ๑ มกราคมของปีถัดมา เมื่อถึงวันที่ ๑ มกราคมของปีถัดมา หากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการรายนั้นมีจำนวนลูกจ้างไม่ถึงหนึ่งร้อยคน นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการดังกล่าวมีหน้าที่จะต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือจะต้องนำส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามมาตรา ๓๔ หรือจะต้องจัดให้มีการส่งเสริมอาชีพตามมาตรา ๓๕ หรือไม่

ความเห็น มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ ถ้านายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการมิได้รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดไว้ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และกรณีหน่วยงานของรัฐที่ไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงาน หรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงาน และไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุน อาจจัดให้คนพิการได้รับการส่งเสริมอาชีพโดยการให้สัมปทาน การจัดสถานที่จำหน่ายสินค้า

และบริการ หรือการให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการแทนก็ได้ โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และกำหนดจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนด้วย สำหรับการส่งเสริมอาชีพคนพิการนั้น ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติกำหนด

ข้อ ๓ ข้อ ๔ ข้อ ๕ และข้อ ๖ แห่งกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้กำหนดอัตราส่วนการรับคนพิการที่สามารถทำงานได้เข้าทำงาน ในอัตราส่วนลูกจ้างที่ไม่มีใช้คนพิการทุกหนึ่งร้อยคนต่อคนพิการหนึ่งคน ถ้าเหลือเศษเกินห้าสิบคนต้องรับคนพิการเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน โดยให้มีการนับจำนวนลูกจ้างทุกวันที่ ๑ ตุลาคมของแต่ละปี และการรับคนพิการเข้าทำงานตามอัตราส่วนดังกล่าวจะมีขึ้นในปีถัดไป และในกรณีที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานหรือมิได้จัดให้มีการส่งเสริมอาชีพคนพิการโดยการให้สัมปทาน การจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ หรือการให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนเป็นรายปีโดยคำนวณจากอัตราค่าสุดของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน

ที่ใช้บังคับครั้งสุดท้ายในปีก่อนปีที่มีหน้าที่ส่งเงินเข้ากองทุน
คุณด้วยสามร้อยหกสิบห้า และคุณด้วยจำนวนคนพิการที่ไม่ได้
รับเข้าทำงาน จึงเห็นได้ว่า การนับจำนวนลูกจ้างเพื่อพิจารณา
ว่านายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องรับคนพิการ
เข้าทำงานหรือไม่ ในจำนวนเท่าใด ให้ถือจำนวนลูกจ้าง ณ วันที่
๑ ตุลาคม มาใช้ในการคำนวณจำนวนคนพิการที่จะต้องรับ
เข้าทำงานตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคมของปีถัดไปจนถึงวันสิ้นปี แม้จะ
เป็นการสะดวกแก่นายจ้าง คนพิการ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน
ตามกฎหมายนี้ทุกฝ่าย เนื่องจากมีตัวเลขเพียงจำนวนเดียวทำให้
ง่ายต่อการคำนวณหาจำนวนคนพิการที่จะต้องรับเข้าทำงาน
ในปีถัดไปหรือการคำนวณหาจำนวนเงินที่จะต้องนำส่งเข้ากองทุน
แล้วแต่กรณี แต่โดยที่มาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม
และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ บัญญัติให้อำนาจรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงแรงงานแต่เพียงการกำหนดจำนวนคนพิการ
ที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องรับเข้าทำงาน
ในอัตราส่วนที่เหมาะสมเท่านั้น อีกทั้งการกำหนดดังกล่าว
ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมแรงงาน ซึ่งจำนวน
ลูกจ้างในแต่ละสถานประกอบการจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นหรือ
ลดลงแปรผันไปตามปัจจัยหรือมูลเหตุต่าง ๆ เช่น นายจ้างเลิกจ้าง
ลูกจ้าง หรือลูกจ้างพร้อมใจกันลาออกจากงาน การเปลี่ยนแปลง
ทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนรูปแบบในการจ้างงาน และการจัดการ
ทรัพยากรมนุษย์หรือการเกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ ดังนั้น การกำหนด
ให้ใช้จำนวนลูกจ้าง ณ วันที่ ๑ ตุลาคมของแต่ละปี เพื่อเป็นฐาน
ในการคำนวณหาจำนวนคนพิการที่ต้องรับเข้าทำงานในปีถัดไป
จึงไม่มีสภาพบังคับตามกฎหมาย ตามมาตรา ๓๓ และไม่เป็นไป
ตามความเป็นจริง กรณีจึงต้องคำนวณจำนวนคนพิการที่ต้องรับ
เข้าทำงานหรือจำนวนเงินที่ต้องนำส่งเข้ากองทุน ตามจำนวน
ผู้ปฏิบัติงานหรือลูกจ้างที่มีอยู่จริงในแต่ละปี ตามระยะเวลา
ของปีที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ
ตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้น

กรณีที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการได้เลิกจ้าง
ลูกจ้างทั้งหมดภายหลังจากวันที่ ๑ ตุลาคม และเมื่อถึงวันที่ ๑
มกราคมของปีถัดมา หากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ
รายนั้นมีจำนวนลูกจ้างไม่ถึงหนึ่งร้อยคน ก็จะไม่มีความ
ต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ และไม่ต้องนำส่งเงิน
เข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔ อีกทั้งไม่ต้องจัดให้มีการส่งเสริมอาชีพ
ตามมาตรา ๓๕ ด้วย

ประเด็นที่สอง กรณีที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ
ได้รับคนพิการเข้าทำงานหรือจัดให้มีการส่งเสริมอาชีพตามที่
กฎหมายกำหนดแล้ว ต่อมาได้มีการเลิกจ้างลูกจ้างทั้งหมด
ในระหว่างปีที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หากนายจ้าง
หรือเจ้าของสถานประกอบการรายนั้นมีจำนวนลูกจ้างไม่ถึง
หนึ่งร้อยคน นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการดังกล่าวมี
หน้าที่จะต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ หรือจะต้อง

นำส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
ตามมาตรา ๓๔ หรือจะต้องจัดให้มีการส่งเสริมอาชีพตามมาตรา
๓๕ หรือไม่

ความเห็น กรณีที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ
ได้รับคนพิการเข้าทำงานหรือจัดให้มีการส่งเสริมอาชีพตามที่
กฎหมายกำหนดแล้ว ต่อมาได้มีการเลิกจ้างลูกจ้างทั้งหมด
ในระหว่างปีที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย จึงเป็นกรณีที่
นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้นมีจำนวนลูกจ้างไม่ถึง
หนึ่งร้อยคน จึงไม่มีหน้าที่ต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา
๓๓ และไม่ต้องนำส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔ อีกทั้งไม่ต้อง
จัดให้มีการส่งเสริมอาชีพตามมาตรา ๓๕ ตั้งแต่วันที่ที่มีจำนวน
ลูกจ้างลดลงจนมีจำนวนไม่ถึงจำนวนลูกจ้าง ตามข้อ ๓ วรรคหนึ่ง
แห่งกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของ
สถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน
และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้อง
นำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

มิขอสังเกตว่า ส่วนราชการที่มีหน้าที่บริหารพระราชบัญญัตินี้
ควรร่วมกันเร่งพิจารณาทบทวนเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๓
มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม
และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง
เพื่อให้การคำนวณจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของ
สถานประกอบการจะต้องรับเข้าทำงาน รวมทั้งการคำนวณ
จำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่ง
เข้ากองทุน ให้ได้อัตราส่วนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับจำนวน
ลูกจ้างที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการมีอยู่ในแต่ละ
ช่วงเวลาของปีที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าว
ข้างต้น ทั้งนี้ เพื่อความถูกต้องและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

(เรื่องเสร็จที่ ๔๕๘/๒๕๖๔ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกา เรื่อง การนับจำนวนลูกจ้างเพื่อรับคนพิการเข้าทำงาน
และหน้าที่ในการส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตคนพิการหรือการส่งเสริมอาชีพคนพิการ คณะกรรมการ
กฤษฎีกา (คณะที่ ๙))

ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

กองกฎหมายปกครอง

การใช้มาตรการบังคับทางปกครองในขณะที่คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีที่คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์สามารถดำเนินการบังคับทางปกครองโดยเจ้าหน้าที่ของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้หรือไม่

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเห็นว่า มาตรา ๖๓/๒ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตนได้ เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับไว้ก่อนโดยเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้นเอง ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์หรือผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ดังนั้น แม้จะมีการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือมีการฟ้องคดีต่อศาลปกครองก็ไม่ใช่เหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่ง เมื่อข้อเท็จจริงกรณีนี้มิได้มีการทุเลาการบังคับตามคำสั่งดังกล่าว กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์จึงสามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ต่อไป

สำหรับการบังคับตามคำสั่งที่กำหนดให้ชำระเงินที่เป็นการบังคับโดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เมื่อกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ไม่มีเจ้าหน้าที่ซึ่งผ่านการอบรมด้านการบังคับคดีจากกรมบังคับคดีหรือด้านการบังคับทางปกครองตามหลักสูตรที่คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองให้ความเห็นชอบ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์จึงไม่สามารถแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครองเพื่อดำเนินการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินเพื่อนำมาชำระค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๖๓/๗ วรรคสองและวรรคสามแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวงกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองและการแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ อย่างไรก็ตามในการบังคับทางปกครองมีหลายขั้นตอน เช่น ขั้นตอนตามมาตรา ๖๓/๑๐ ขั้นตอนตามมาตรา ๖๓/๑๑ ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีเจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง อธิบดีจึงเป็นผู้ออกคำสั่งให้ใช้มาตรการบังคับทางปกครองจึงมีอำนาจในการมีหนังสือสอบถามเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการ

บังคับทางปกครองจากหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุมทรัพย์สินที่มีทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด หรือมีหนังสือขอให้นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจตามกฎหมายระงับการจดทะเบียนหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองเป็นการชั่วคราวเท่าที่จำเป็น เนื่องจากมีเหตุขัดข้องที่ทำให้ไม่อาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินได้ทันที หรืออาจร้องขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือหน่วยงานอื่นดำเนินการสืบหาทรัพย์สินแทนได้

ประเด็นที่สอง กรณีที่คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์สามารถขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีได้จะต้องเป็นคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินที่เป็นที่สุดแล้วตามที่กำหนดในมาตรา ๖๓/๑๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ โดยมาตรา ๖๓/๘ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดไว้ แต่กรณีตามข้อหารือนี้เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า คำสั่งเรียกให้นางสาว อ. ชำระค่าสินไหมทดแทนอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครองสูงสุด คำสั่งทางปกครองดังกล่าวจึงยังไม่เป็นที่ที่สุด กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์จึงไม่อาจขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖๓/๑๕ ประกอบกับมาตรา ๖๓/๘ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

ที่หน่วยงานของรัฐจะสามารถขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีได้จะต้องเป็นคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินที่เป็นที่สุดแล้วตามที่กำหนดในมาตรา ๖๓/๑๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ โดยมาตรา ๖๓/๘ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดไว้ แต่กรณีตามข้อหารือนี้เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า คำสั่งเรียกให้นางสาว อ. ชำระค่าสินไหมทดแทนอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครองสูงสุด คำสั่งทางปกครองดังกล่าวจึงยังไม่เป็นที่ที่สุด กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์จึงไม่อาจขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖๓/๑๕ ประกอบกับมาตรา ๖๓/๘ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

(บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง การใช้มาตรการบังคับทางปกครองในขณะที่คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด (เรื่องเสรีจีที ๙๖๓/๒๕๖๔))

บทบรรณาธิการกฎหมายต่างประเทศ @Foreign Law Division

สวัสดีท่านผู้อ่านทุกท่าน กฤษฎีกาสารฉบับนี้กองกฎหมายต่างประเทศขอนำเสนอบทความทางวิชาการ เรื่อง ความรับผิดในทางอาญาของนิติบุคคล ซึ่งท่านผู้อ่านจะได้ทราบถึงสภาพปัญหาที่สำคัญในทางวิชาการเกี่ยวกับหลักความรับผิดในทางอาญาของนิติบุคคลตามกฎหมายไทย หลักความผิดรับผิดในทางอาญาของนิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศสที่เป็นต้นแบบของระบบกฎหมายซีวิลลอว์ และประเทศอังกฤษที่เป็นต้นแบบของระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ รวมทั้งแนวทางการกำหนดหลักความรับผิดในทางอาญาของนิติบุคคลของไทยตามร่างบทบัญญัติว่าด้วยความรับผิด

ในทางอาญาของนิติบุคคล ที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญา

นอกจากนี้ ท่านผู้อ่านยังสามารถติดตามคำแปลกฎหมายที่น่าสนใจ เช่น คำแปลพระราชกฤษฎีกากำหนดจำนวนเงินฝากที่ได้รับการคุ้มครองเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๓ คำแปลพระราชกำหนดว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ และข้อมูลงานค้นคว้าวิชาการทางกฎหมายในหลายเรื่อง เช่น มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูเมือง (Urban Redevelopment) และแนวนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับสกุลเงินดิจิทัล (Digital Currency) ตลอดจนข้อมูลความรู้เกี่ยวกับ

นโยบายและกฎหมายด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม และนโยบายด้านการสาธารณสุขและการบริการทางการแพทย์ของประเทศญี่ปุ่น ภายใต้รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างสำนักงานฯ และสถาบัน GRIPS รวมทั้งสาระน่ารู้ด้านกฎหมายของกองกฎหมายต่างประเทศได้จากทุกช่องทางสื่อสารของกองกฎหมายต่างประเทศอีกด้วย ทั้งทาง FB : foreign law division / ทาง MS Team : นานาสาระ by กองเทศ และทางเว็บไซต์ Law for ASEAN

ความรับผิดในทางอาญา ของนิติบุคคล

สุนทร เป็ลยีสี่*

นิติบุคคล^๑ แม้จะไม่มีตัวตนที่จะกระทำการใด ๆ ด้วยตนเองได้ แต่หากมีบุคคลธรรมดากระทำการแทนนิติบุคคลใดตามวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลอันเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอาญานิติบุคคลนั้นอาจต้องรับผิดในทางอาญาจากการกระทำของผู้แทนของนิติบุคคลนั้นได้^๒ ซึ่งเดิมกฎหมายที่มีบทบัญญัติในเรื่องนิติบุคคลมีขึ้นเพื่อกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดในทางแพ่งดังจะเห็นได้จากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติหลักกฎหมายเกี่ยวกับนิติบุคคลอันเป็นเรื่องของการแสดงเจตนาและทำความเสียหายซึ่งเป็นกรณีแพ่งไว้ในมาตรา ๖๕ ถึงมาตรา ๗๗ แต่เมื่อกิจการของนิติบุคคลกว้างขวางขึ้น ความจำเป็นที่จะต้องบังคับโทษกับนิติบุคคลด้วยวิธีการทางอาญาจึงเป็นสิ่งที่ไม่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะในบางกรณีไม่เป็นการเพียงพอที่จะใช้วิธีการทางแพ่งและจำเป็นต้องมีโทษ เช่น ปรับหรือริบทรัพย์สินแก่นิติบุคคล^๓ อย่างไรก็ตาม นิติบุคคลซึ่งเป็นบุคคลที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายแตกต่างหากจากบุคคลธรรมดา ไม่มีตัวตน ไม่มีจิตใจของตนเอง จะกระทำความผิดและรับผิดในทางอาญาได้หรือไม่ เป็นที่ถกเถียงกันในทางวิชาการเรื่อยมา

- * นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ ฝ่ายค้นคว้าและเปรียบเทียบกฎหมาย กองกฎหมายต่างประเทศ
- ๑ ความหมายตามพจนานุกรมฯ (กฎ) น. บุคคลซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายหรือตามกฎหมายแยกต่างหากจากบุคคลธรรมดา โดยมีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา เว้นแต่สิทธิและหน้าที่ซึ่งโดยสภาพจะพึงมีพึงเป็นได้เฉพาะแก่บุคคลธรรมดาเท่านั้น เช่น กระทรวง ทบวง กรม บริษัทจำกัด สมาคม มูลนิธิ
- ๒ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๘๗ - ๗๘๘/๒๕๐๖ (ประชุมใหญ่) เจตนาของนิติบุคคลย่อมแสดงออกทางผู้แทนของนิติบุคคล เมื่อผู้แทนของนิติบุคคลแสดงเจตนาซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้แทนในทางการของการดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของนิติบุคคล เจตนาอันนี้ผูกพันนิติบุคคล และต้องถือว่าเป็นเจตนาของนิติบุคคลนั่นเอง ฉะนั้นนิติบุคคลจึงอาจมีเจตนาอันเป็นองค์ประกอบความผิดในทางอาญา และกระทำความผิดซึ่งผู้กระทำความผิดต้องมีเจตนา รวมทั้งต้องรับโทษทางอาญาเท่าที่ลักษณะแห่งโทษเปิดช่องให้ลงแก่นิติบุคคลได้ ซึ่งต้องพิจารณาตามลักษณะความผิดพฤติการณ์แห่งการกระทำและอำนาจหน้าที่ของผู้แทนนิติบุคคล ประกอบกับวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลเป็นราย ๆ ไป การที่ผู้จัดการห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นโดยกระทำไปในอำนาจหน้าที่ทางการค้าอันเป็นวัตถุประสงค์ และเพื่อประโยชน์ในทางการค้าของห้างหุ้นส่วนถือได้ว่าเป็นเจตนาและการกระทำของห้างหุ้นส่วน ฉะนั้น ห้างหุ้นส่วนจึงต้องรับผิดทางอาญาด้วย (สืบค้นจากเว็บไซต์คำพิพากษาศาลฎีกา <http://deka.supremecourt.or.th/search>)
- ๓ จิตติ ดิงศรีทิพย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑ (พิมพ์ครั้งที่ ๑๑), สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, หน้า ๕๗๔

๑. ปัญหาสำคัญเกี่ยวกับหลักความรับผิด ในทางอาญาของนิติบุคคลตามกฎหมายไทย

หากพิจารณาบทบัญญัติว่าด้วยความรับผิดในทางอาญาตามมาตรา ๕๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญาซึ่งวางหลักไว้ว่า บุคคลจะต้องรับผิดในทางอาญาก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา และความในวรรคสองของมาตราเดียวกันบัญญัติต่อไปว่า กระทำโดยเจตนา ได้แก่ กระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำ และในขณะเดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือย่อมนឹងเห็นผลของการกระทำนั้น จะพบว่าบทบัญญัติดังกล่าวกำหนดไว้โดยมุ่งหมายให้ใช้กับบุคคลธรรมดา^๔ โดยในประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้วางหลักในกรณีของนิติบุคคลว่าจะกระทำโดยเจตนาได้อย่างไร

ที่ผ่านมาการวินิจฉัยความรับผิดในทางอาญาของนิติบุคคลของไทยอาศัยแนวคำพิพากษาศาลฎีกา ซึ่งวางแนวคำพิพากษาไว้ว่าเจตนาของนิติบุคคลย่อมแสดงออกทางผู้แทนของนิติบุคคล เมื่อผู้แทนของนิติบุคคลแสดงเจตนาซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้แทนในทางการของการดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของนิติบุคคล เจตนาอันนี้ผูกพันนิติบุคคล และต้องถือว่าเป็นเจตนาของนิติบุคคลนั่นเอง ทั้งนี้ ศาลฎีกาได้เคยพิพากษาลงโทษนิติบุคคลในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหลายฐานความผิดด้วยกัน เช่น ลงโทษห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลในความผิดฐานเลื่อนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นตามมาตรา ๒๗๔ ลงโทษบริษัทจำกัดในความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา ๓๔๓ ส่วนในพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่กำหนดความผิดซึ่งมีโทษทางอาญานั้นก็ได้แต่กำหนดการกระทำอันเป็นความผิดและโทษไว้ ซึ่งส่วนใหญ่กำหนดให้ผู้แทนหรือผู้บริหารของนิติบุคคลต้องรับผิดชอบร่วมกับนิติบุคคลด้วย โดยไม่ได้กำหนดหลักในการพิจารณาความรับผิดในทางอาญาของนิติบุคคลไว้แต่อย่างใด

ปัญหากรณีที่ระบบกฎหมายอาญาของไทย ซึ่งเป็นระบบกฎหมายแบบลายลักษณ์อักษรหรือระบบซีวิลลอว์ แต่กลับไม่มีบทบัญญัติวางหลักทั่วไปว่าด้วยความรับผิดในทางอาญาของนิติบุคคลให้ชัดเจนย่อมทำให้เกิดข้อกังขาในทางวิชาการถึงความชอบด้วยกฎหมายของความผิดและโทษในทางอาญา ซึ่งมีหลักการพื้นฐานที่สำคัญคือ หลัก “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย” (Nullum crimen, nulla poena sine lege)^๕ ในการพิจารณาความรับผิดในทางอาญาของนิติบุคคล

๒. หลักความรับผิดในทางอาญาของนิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศ

ในประเทศฝรั่งเศสซึ่งใช้ระบบกฎหมายแบบลายลักษณ์อักษรหรือระบบซีวิลลอว์เหมือนกับประเทศไทย และประเทศอังกฤษซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นประเทศต้นแบบของระบบกฎหมายจารีตประเพณีหรือระบบคอมมอนลอว์ กำหนดหลักความรับผิดในทางอาญาของนิติบุคคลไว้สรุปได้ดังนี้

^๔ ศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, งานวิจัย เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคลและผู้แทนนิติบุคคลของประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ ในประชาคมอาเซียน (๒๕๕๘), หน้า ๑๖

^๕ เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค ๑ (พิมพ์ครั้งที่ ๙), ๒๕๕๙, จีระชการพิมพ์, หน้า ๑๓๗

^๖ ปกป้อง ศรีสนิท, กฎหมายอาญาชั้นสูง (พิมพ์ครั้งที่ ๒), ๒๕๖๑, วิญญูชน, หน้า ๑๒๔

เสียหายหรือไม่กระทำกรหึล็กเลียงความเสียหาย ต้องรับผิดชอบในทางอาญา หากพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นมีเจตนาโดยชัดแจ้งที่จะฝ่าฝืนหน้าที่ในการใช้ความระมัดระวังหรือการเฝ้าระวังตามที่กฎหมายหรือกฎระเบียบกำหนด หรือประพฤดิผิดทำให้บุคคลอื่นต้องเสี่ยงอันตรายอย่างร้ายแรงโดยตนรู้ถึงความเสี่ยงนั้น

๒.๒ หลักความรับผิดชอบในทางอาญาของนิติบุคคลของอังกฤษ

ประเทศอังกฤษซึ่งเป็นแม่แบบของระบบคอมมอนลอว์ กำหนดหลักความรับผิดชอบในทางอาญาของนิติบุคคลไว้ในคดี Tesco Supermarket Ltd. V Nattrass (1972) นำหลัก alter ego หรือ the other self มาใช้ กล่าวคือ นิติบุคคลต้องรับผิดชอบในการกระทำของตัวนิติบุคคลเอง ถ้าผู้แทนกระทำการภายในกรอบวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลแล้ว นิติบุคคลก็ต้องรับผิดชอบด้วย ไม่ใช่เป็นความรับผิดชอบในการกระทำของผู้อื่น (Vicarious Liability) นอกจากนี้ มีการบัญญัติเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Statutory Offence) คือ The Interpretation Act 1889 ที่กำหนดความหมายของคำว่า “บุคคล” ให้หมายความรวมถึงนิติบุคคลด้วย เว้นแต่เจตนารมณ์ของกฎหมายจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น ทำให้เกิดความชัดเจนในการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคล อีกทั้งยังมีกฎหมาย Corporate Manslaughter and Corporate Homicide Act 2007 ซึ่งเกิดขึ้นภายหลังที่ศาลสูงของอังกฤษวางหลักเรื่องความรับผิดชอบฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายหรือ Corporate Manslaughter ในคดี R. v P&O European Ferries (Dover) Ltd. (1991) วางหลักว่านิติบุคคลต้องรับผิดชอบทางอาญาได้ หากเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (Gross negligence) ของบุคคลระดับสูงพอที่จะกล่าวได้ว่าเป็นตัวตนของนิติบุคคลเอง^๘

๒.๑ หลักความรับผิดชอบในทางอาญาของนิติบุคคลของฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสซึ่งเป็นแม่แบบในระบบซีวิลลอว์ ยอมรับหลักว่านิติบุคคลกระทำความผิดอาญาได้ โดยมีพัฒนาการทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบในทางอาญาของนิติบุคคลโดยการประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญาฉบับปี ค.ศ. ๑๙๙๒ กำหนดหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคลไว้อย่างชัดเจน ทำให้ศาลบังคับใช้กฎหมายได้อย่างชัดเจนตามไปด้วย อันเป็นการแก้ปัญหาโดยฝ่ายนิติบัญญัติตามนิติวิธี (Juristic Method) ของระบบซีวิลลอว์ โดยในส่วนของประเภทและอัตราโทษยังได้มีการแก้ไขกฎหมาย กำหนดโทษสำหรับนิติบุคคลให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษซึ่งแตกต่างกันระหว่างบุคคลธรรมดากับนิติบุคคลด้วยกล่าวได้ว่า ประเทศฝรั่งเศสยึดหลัก Specialty Principle กล่าวคือ นิติบุคคลจะรับผิดชอบทางอาญาได้เมื่อมีกฎหมายบัญญัติไว้^๗

บทบัญญัติที่กล่าวถึงข้างต้น คือ ประมวล

กฎหมายอาญาฝรั่งเศสมาตรา ๑๒๑ - ๒ บัญญัติให้นิติบุคคลยกเว้นรัฐต้องรับผิดชอบทางอาญาที่ได้กระทำโดยองค์กรหรือตัวแทนเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น ไม่ว่าในฐานะตัวการหรือผู้สนับสนุน โดยความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคลไม่ทำให้บุคคลธรรมดาซึ่งเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุนในการกระทำเดียวกันพ้นความรับผิด ทั้งนี้ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒๑ - ๓ วรรคสี่ ซึ่งบัญญัติว่า บุคคลธรรมดาซึ่งไม่ได้ก่อความเสียหายโดยตรง แต่ได้กระทำหรือมีส่วนร่วมในการกระทำอันเป็นเหตุให้เกิดความ

^๗ ศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, หน้า ๒๔๒ - ๒๔๓

^๘ ศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, หน้า ๒๔๓ - ๒๔๔

๓. | แนวคิดการกำหนดหลักความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคลของไทย

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑ เห็นชอบหลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษอาญาสำหรับกฎหมายที่จะตราขึ้นในอนาคต และให้ดำเนินการต่อไปตามกรอบแนวทางการศึกษาและปรับปรุงกฎหมายเพื่อป้องกันมิให้มีการใช้ประโยชน์จากโทษอาญาที่ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย ซึ่งกรอบแนวทางการศึกษาดังกล่าวรวมถึงการมอบหมายให้คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการพิจารณาแยกโทษสำหรับนิติบุคคลออกจากโทษสำหรับบุคคลธรรมดา แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาได้พิจารณาบทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อให้เป็นไปตามหลักการของมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติให้ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน โดยร่างบทบัญญัติว่าด้วยความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคลที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาในเบื้องต้น มีหลักการสำคัญ ดังนี้

๓.๑ กำหนดหลักความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล
นิติบุคคลต้องรับผิดทางอาญาต่อเมื่อผู้แทนของนิติบุคคลหรือผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคลได้กระทำการภายในขอบวัตถุประสงค์ตามอำนาจหน้าที่และเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น
นิติบุคคลซึ่งเป็นราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไม่ว่าในรูปแบบอื่นใด แต่ไม่รวมรัฐวิสาหกิจ ไม่ต้องรับผิดทางอาญา เว้นแต่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น
นิติบุคคลจะต้องรับผิดทางอาญาหรือไม่ ไม่ทำให้บุคคลซึ่งกระทำความผิดหรือร่วมกระทำความผิดกับนิติบุคคลนั้นพ้นความรับผิด

๓.๒ กำหนดโทษที่เหมาะสมสำหรับนิติบุคคล และอำนาจศาลที่จะมีคำสั่งประกอบการลงโทษ

โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล ได้แก่ ปรับและริบทรัพย์สิน โดยหากไม่มีบทบัญญัติกำหนดโทษสำหรับนิติบุคคลไว้โดยเฉพาะ ให้ลงโทษนิติบุคคลนั้นโดยใช้หลักเกณฑ์ที่ว่า ในกรณีความผิดที่มีแต่โทษจำคุกหรือประหารชีวิต ให้เปลี่ยนโทษจำคุกหรือประหารชีวิตเป็นโทษปรับไม่เกินห้าล้านบาท หรือในกรณีความผิดที่มีโทษปรับ ไม่ว่าจะมิโทษจำคุกหรือไม่ก็ตาม ให้ปรับได้สถานเดียว โดยไม่เกินห้าเท่าของระวางโทษปรับที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

นอกจากการกำหนดโทษดังกล่าวแล้ว ศาลอาจมีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดตามควรแก่กรณีดังต่อไปนี้ได้

(๑) ให้เลิกนิติบุคคลสำหรับความผิดซึ่งมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไป

(๒) ปิดสถานประกอบการซึ่งใช้กระทำความผิดเป็นระยะเวลาไม่เกินห้าปีหรือเป็นการถาวร

(๓) ห้ามระดมทุนจากประชาชนทั่วไปเป็นระยะเวลาไม่เกินห้าปีหรือเป็นการถาวร

(๔) ห้ามเข้าประมุขงานหรือรับสัมปทานของรัฐหรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐเป็นระยะเวลาไม่เกินห้าปีหรือเป็นการถาวร

(๕) ให้ประกาศหรือเผยแพร่คำพิพากษาทั้งหมดหรือบางส่วนในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่จัดพิมพ์จำหน่ายเป็นการทั่วไปหรือในท้องที่อันเป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของนิติบุคคลนั้น หรือในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการอื่นใดเพื่อให้สาธารณชนทราบ มีกำหนดเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสามวัน โดยให้นิติบุคคลนั้นเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายก็ได้

(๖) ห้ามประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่ได้กระทำไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เป็นระยะเวลาไม่เกินห้าปีหรือเป็นการถาวร เมื่อศาลมีคำสั่งประการใดตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งศาลดังกล่าว

๓.๓ กำหนดความผิดฐานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล นิติบุคคลใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลซึ่งสั่งไว้ในคำพิพากษาต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าว นิติบุคคลที่กระทำความผิดได้รับหรือพึงได้รับผลประโยชน์จากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลนั้น ให้ปรับไม่เกินสองเท่าของผลประโยชน์ที่นิติบุคคลได้รับหรือพึงได้รับไว้ ทั้งนี้ ให้ปรับไม่ต่ำกว่าโทษขั้นต่ำตามที่บัญญัติไว้

ในกรณีที่การกระทำความผิดของนิติบุคคลเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการ และละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อย่างไรก็ดี เนื่องจากการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างบทบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคลที่ได้ดำเนินไปแล้วนั้น มีผู้สนใจแสดงความคิดเห็นเพียงเล็กน้อย คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาจึงมีมติให้มีการรับฟังความคิดเห็นอีกครั้งหนึ่งเพื่อสะท้อนความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้นต่อไป

การเก็บมูลฝอยติดเชื้อ : กรณี Home Isolation

กรรรา บุญศิริ*

๑ บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด ๑๙) เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ของประเทศไทย และมีจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นจนสถานพยาบาลไม่มีเตียงรองรับผู้ป่วย ภาครัฐจึงมีนโยบายให้ผู้ติดเชื้อที่ไม่มีอาการหรือมีอาการไม่รุนแรงรักษาตัวเองจากที่บ้าน รวมทั้งบุคคลที่สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยโควิด ๑๙ ต้องแยกกักตัวที่บ้านเพื่อเฝ้าสังเกตอาการ (Home Isolation) ซึ่งกรณีดังกล่าวทำให้เกิดมูลฝอยติดเชื้อจำนวนมากจากผู้ป่วยโควิดและจากผู้แยกกักตัว เพื่อเฝ้าสังเกตอาการ เช่น ขยะที่ปนเปื้อนน้ำมูก น้ำลาย หรือสารคัดหลั่ง จำพวกหน้ากากอนามัยที่ใช้แล้ว กระดาษชำระที่ใช้แล้ว ภาชนะใส่อาหารพร้อมบริโภคน้ำ (แบบใช้ครั้งเดียว) ชุดตรวจโควิด (Antigen Test Kit : ATK) ที่ใช้แล้ว หากมูลฝอยติดเชื้อเหล่านี้ไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จะยังทำให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ สู่ประชาชนได้

โดยที่กระบวนการจัดการมูลฝอยติดเชื้อนั้น เริ่มตั้งแต่การเก็บมูลฝอยติดเชื้อ การขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ และการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ อย่างไรก็ตามในบทความนี้จะขอศึกษาเฉพาะขั้นตอนการเก็บมูลฝอยติดเชื้อกรณีของ Home Isolation โดยพิจารณาว่าปัจจุบันมีกฎหมายใดเข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้บ้าง และกฎหมายดังกล่าวเหมาะสมและสอดคล้องกับทางปฏิบัติของการเก็บมูลฝอยติดเชื้อกรณี Home Isolation ตามคำแนะนำของกรมอนามัยหรือไม่

* นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ ฝ่ายกฎหมายสาธารณสุข กองกฎหมายสวัสดิการสังคม

๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

๒.๑ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๖ (๑) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการในการควบคุมหรือกำกับดูแลสำหรับกิจการหรือการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๘/๑ ผู้ใดฝ่าฝืนกฎกระทรวงซึ่งออกตามมาตรา ๖ ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับมูลฝอยติดเชื้อหรือมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒.๒ กฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๔๕

กฎกระทรวงฉบับนี้ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มีสาระสำคัญ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการในการควบคุมหรือกำกับดูแลการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ เริ่มตั้งแต่การห้ามถ่ายเททิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ ซึ่งมูลฝอยติดเชืวนอกจากการถ่าย เท ทิ้ง หรือกำจัด ณ สถานที่ หรือตามวิธีที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนด หรือจัดให้ห้ามผู้ใดทำการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ เว้นแต่จะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสุขภาพของประชาชน และเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ

เดิมกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดความหมายของ “มูลฝอยติดเชื้อ” หมายความว่า มูลฝอยที่มีเชื้อโรคปะปนอยู่ในปริมาณหรือมีความเข้มข้น ซึ่งถ้ามีการสัมผัสหรือใกล้ชิดกับมูลฝอยนั้นแล้วสามารถทำให้เกิดโรคได้

กรณีมูลฝอยดังต่อไปนี้ที่เกิดขึ้นหรือใช้ในกระบวนการตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์และการรักษาพยาบาล การให้ภูมิคุ้มกันโรคและการทดลองเกี่ยวกับโรค และการตรวจชันสูตรศพหรือซากสัตว์ รวมทั้งในการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นมูลฝอยติดเชื้อ

(๑) ซากหรือชิ้นส่วนของมนุษย์หรือสัตว์ที่เป็นผลมาจากการผ่าตัด การตรวจชันสูตรศพหรือซากสัตว์ และการใช้สัตว์ทดลอง

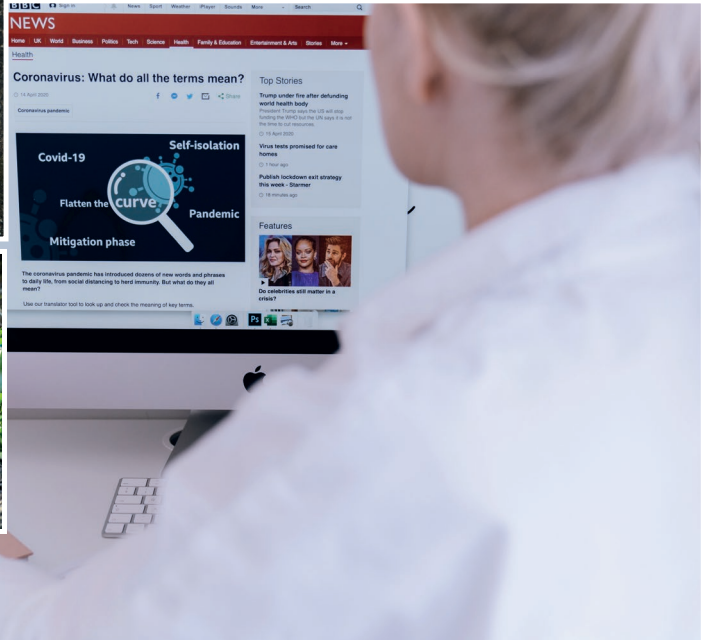
(๒) วัสดุของมีคม เช่น เข็ม ไบโอมิด กระบอกรัดเย็บ หลอดแก้ว ภาชนะที่ทำด้วยแก้วสไลด์ และแผ่นกระจกปิดสไลด์

(๓) วัสดุซึ่งสัมผัสหรือสงสัยว่าจะสัมผัสกับเลือด ส่วนประกอบของเลือด ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเลือด สารน้ำจากร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์ หรือวัคซีนที่ทำจากเชื้อโรคที่มีชีวิต เช่น สำลี ผ้าก๊อช ผ้าต่าง ๆ ท่อยาง

(๔) มูลฝอยทุกชนิดที่มาจากห้องรักษาผู้ป่วยติดเชื้อร้ายแรง

ที่ผ่านมา กฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้มูลฝอยติดเชื้อที่เกิดจากสถานบริการสาธารณสุขและห้องปฏิบัติการติดเชื้ออันตรายเท่านั้นที่ต้องดำเนินการจัดการให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ไม่ครอบคลุมมูลฝอยติดเชื้อบางประเภทที่ยังไม่ชัดเจนว่าเป็นมูลฝอยติดเชื้อในลักษณะของมูลฝอยที่มีเชื้อโรคปะปนอยู่ในปริมาณหรือมีความเข้มข้นซึ่งถ้ามีการสัมผัสหรือใกล้ชิดกับมูลฝอยนั้นแล้วสามารถทำให้เกิดโรคได้ และไม่ครอบคลุมมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดจากแหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้ออื่น ๆ ที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น เช่น สถานพยาบาลชั่วคราวที่จัดตั้งขึ้น (โรงพยาบาลสนาม) สถานที่ซึ่งจัดไว้สำหรับการกักกันหรือแยกสังเกตอาการ (Quarantine Area) สถานประกอบการเพื่อสุขภาพประเภทกิจการดูแลผู้สูงอายุ หรือผู้มีภาวะพึ่งพิงหรือแหล่งกำเนิดมูลฝอยขนาดเล็ก เช่น กิจการสักผิวหนัง การรักษาตัวที่บ้านของผู้ป่วยเรื้อรัง เช่น ฤกษ์ล้างไต เข็มอินซูลิน

ประกอบกับระบบควบคุมกำกับการขนมูลฝอยติดเชื้อ และระบบการจัดเก็บมูลฝอยติดเชื้อจากทุกแหล่งกำเนิดยังไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดปัญหาการลักลอบทิ้งมูลฝอยติดเชื้อในหลายพื้นที่ ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน และสิ่งแวดล้อม กรณีจึงมีความจำเป็นที่ต้องกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้กระทรวงสาธารณสุขจึงได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยมีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “มูลฝอยติดเชื้อ” ในข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๕๕ กำหนดเพิ่มเติมให้มูลฝอยประเภทหรือแหล่งกำเนิดอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขและประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้ถือว่าเป็นมูลฝอยติดเชื้อ และแก้ไขเพิ่มเติมข้อ ๑๕ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๕๕ กำหนดเพิ่มเติมให้การเก็บมูลฝอยติดเชื้อต้องมีการจัดเก็บและบันทึกข้อมูลปริมาณมูลฝอยติดเชื้อทุกครั้งที่กำลังจัดที่แหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้อตามแบบบันทึกข้อมูลปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่อธิบดีกรมอนามัยประกาศกำหนดและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

อย่างไรก็ดี นับแต่กฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ใช้บังคับ ยังไม่ปรากฏว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขได้ประกาศกำหนดให้มูลฝอยใช้แล้วที่เกิดจากผู้ป่วยโควิด ๑๙ ที่รักษาตัวเองที่บ้าน หรือมูลฝอยใช้แล้วที่เกิดจาก

ผู้แยกกักตัวที่บ้านเพื่อเฝ้าสังเกตอาการกรณี Home Isolation เป็นมูลฝอยติดเชื้อตามกฎหมายว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๕๕ กรณีจึงส่งผลให้วิธีการเก็บมูลฝอยติดเชื้อตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๒ ถึงข้อ ๑๙ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่ได้นำไปใช้บังคับแก่ผู้ป่วยโควิด ๑๙ ที่รักษาตัวเองที่บ้านหรือผู้แยกกักตัวที่บ้านเพื่อเฝ้าสังเกตอาการกรณี Home Isolation แต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นควรศึกษาว่า หากได้มีการประกาศกำหนดให้มูลฝอยใช้แล้วที่เกิดจากผู้ป่วยโควิด ๑๙ ที่รักษาตัวเองที่บ้าน หรือมูลฝอยใช้แล้วที่เกิดจากผู้แยกกักตัวที่บ้านเพื่อเฝ้าสังเกตอาการกรณี Home Isolation เป็นมูลฝอยติดเชื้อตามกฎหมายว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๕๕ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเก็บมูลฝอยติดเชื้อตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงดังกล่าวจะสามารถนำมาใช้บังคับแก่การเก็บมูลฝอยติดเชื้อกรณี Home Isolation ได้อย่างเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

๓ การเก็บมูลฝอยติดเชื้อ

ข้อ ๑๒ ถึงข้อ ๑๙ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเก็บมูลฝอยติดเชื้อ สรุปได้ดังนี้

๓.๑ ภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ (ข้อ ๑๒ และ ข้อ ๑๓)

(๑) กรณีมูลฝอยติดเชื้อประเภทวัสดุของมีคม ให้เก็บบรรจุในภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อที่เป็นกล่องหรือถัง ต้องทำด้วยวัสดุที่แข็งแรงทนทานต่อการแทงทะลุและการกัดกร่อนของสารเคมี เช่น พลาสติกแข็งหรือโลหะ มีฝาปิดมิดชิด และป้องกันการรั่วไหลของของเหลวภายในได้ และสามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวกโดยผู้ขนย้ายไม่มีการสัมผัสกับมูลฝอยติดเชื้อ

(๒) กรณีมูลฝอยติดเชื้ออื่นซึ่งมิใช่ประเภทวัสดุของมีคม ให้เก็บบรรจุในภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อที่เป็นถุง ต้องทำจากพลาสติกหรือวัสดุอื่นที่มีความเหนียว ไม่ฉีกขาดง่าย ทนทานต่อสารเคมีและการรับน้ำหนัก กันน้ำได้ ไม่รั่วซึม และไม่ดูดซึม

(๓) ภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อทั้งประเภทวัสดุของมีคมและมีใช้ประเภทวัสดุของมีคม ต้องมีสีแดง ทึบแสง และมีข้อความสีดำที่มีขนาดสามารถอ่านได้ชัดเจนว่า “มูลฝอยติดเชื้อ” อยู่ภายใต้รูปหวัะงโหลกไขว่ คู่กับตราหรือสัญลักษณ์ที่ใช้ระหว่างประเทศตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาและต้องมีข้อความว่า “ห้ามนำกลับมาใช้อีก” และ “ห้ามเปิด” ในกรณีที่สถานบริการการสาธารณสุขมิได้ดำเนินการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อด้วยตนเอง สถานบริการการสาธารณสุขดังกล่าวจะต้องระบุชื่อของตนไว้ที่ภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ และในกรณีที่ภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื่อนั้นใช้สำหรับเก็บมูลฝอยติดเชื้อไว้เพื่อรอการขนไปกำจัดเกินกว่าเจ็ดวันนับแต่วันที่เกิดมูลฝอยติดเชื่อนั้น ให้ระบุวันที่เกิดมูลฝอยติดเชื้อดังกล่าวไว้ที่ภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อด้วย

(๔) ภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อมิได้หลายขนาดตามความเหมาะสมของการเก็บ การขน และการกำจัด แต่ในกรณีที่กระทรวงสาธารณสุขเห็นสมควร เพื่อความสะดวกในการเก็บ การขน และการกำจัด จะกำหนดขนาดของภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อสำหรับใช้ในสถานบริการการสาธารณสุขใดหรือสำหรับใช้ในห้องปฏิบัติการเชื้ออันตรายใดก็ได้ ทั้งนี้ ภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อต้องใช้เพียงครั้งเดียวและต้องทำลายพร้อมกับการกำจัดมูลฝอยติดเชื่อนั้น

๓.๒ ภาชนะรองรับภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ (ข้อ ๑๔)

การเก็บมูลฝอยติดเชื้อในภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ อาจจะทำให้มีภาชนะรองรับภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อก็ได้ โดยภาชนะรองรับนั้นจะต้องทำด้วยวัสดุที่แข็งแรง ทนทานต่อสารเคมี ไม่รั่วซึม ทำความสะอาดได้ง่าย และต้องมีฝาปิดเปิดมิดชิด เว้นแต่ในห้องที่มีการป้องกันสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค และจำเป็นต้องใช้งานตลอดเวลา จะไม่มีฝาปิดเปิดก็ได้ ทั้งนี้ ภาชนะรองรับให้ใช้ได้หลายครั้งแต่ต้องดูแลรักษาให้สะอาดอยู่เสมอ

๓.๓ วิธีการเก็บมูลฝอยติดเชื้อ (ข้อ ๑๕)

(๑) ต้องเก็บมูลฝอยติดเชื้อตรงแหล่งเกิดมูลฝอยติดเชื่อนั้น และต้องเก็บลงในภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อประเภทวัสดุของมีคม หรือภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้ออื่นซึ่งมิใช่ประเภทวัสดุของมีคม แล้วแต่กรณี โดยไม่ปนกับมูลฝอยอื่น และในกรณีที่ไม่สามารถเก็บลงในภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อได้โดยทันทีที่เกิดมูลฝอยติดเชื้อ จะต้องเก็บมูลฝอยติดเชื่อนั้นลงในภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อโดยเร็วที่สุดเมื่อมีโอกาสที่สามารถจะทำได้

(๒) ต้องบรรจุมูลฝอยติดเชื้อไม่เกินสามในสี่ส่วนของความจุของภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อประเภทวัสดุของมีคม แล้วปิดฝาให้แน่น หรือไม่เกินสองในสามส่วนของความจุของภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้ออื่นซึ่งมิใช่ประเภทวัสดุของมีคม แล้วผูกมัดปากถุงด้วยเชือกหรือวัสดุอื่นให้แน่น

(๓) กรณีการเก็บมูลฝอยติดเชื้อภายในสถานบริการการสาธารณสุขหรือภายในห้องปฏิบัติการเชื้ออันตรายที่มีปริมาณมาก หากยังไม่เคลื่อนย้ายภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื่อนั้นออกไปทันที จะต้องจัดให้มีที่หรือมุมหนึ่งของห้องสำหรับเป็นที่รวมภาชนะที่ได้บรรจุมูลฝอยติดเชื้อแล้วเพื่อรอการเคลื่อนย้ายไปเก็บกักในที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อ แต่ห้ามเก็บไว้เกินหนึ่งวัน

(๔) จัดให้มีที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อที่มีลักษณะตาม ๓.๔ เพื่อรอการขนไปกำจัดและต้องทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคในที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้ออย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง

(๕) ต้องมีการจัดเก็บและบันทึกข้อมูลปริมาณมูลฝอยติดเชื้อทุกครั้งที่กำลังกำจัดที่แหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้อตามแบบบันทึกข้อมูลปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่อธิบดีกรมอนามัยประกาศกำหนดและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๓.๔ ลักษณะของที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อ (ข้อ ๑๖)

(๑) เป็นห้องหรือเป็นอาคารเฉพาะแยกจากอาคารอื่นสำหรับใช้เก็บกักภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อเพื่อรอการขนไปกำจัด

(๒) มีลักษณะไม่แพร่เชื้อและอยู่ในที่ที่สะดวกต่อการขนมูลฝอยติดเชื้อไปกำจัด

(๓) มีขนาดกว้างเพียงพอที่จะเก็บกักภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อได้อย่างน้อยสองวัน

๓.๕ การเคลื่อนย้ายภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ (ข้อ ๑๗)

การเคลื่อนย้ายภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อไปเก็บกักในที่ที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อเพื่อรอการขนไปกำจัด ต้องดำเนินการให้ถูกสุขลักษณะ ดังนี้

(๑) ต้องมีผู้ปฏิบัติงานซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยติดเชื้อ โดยบุคคลดังกล่าวต้องผ่านการฝึกอบรมการป้องกันและระงับการแพร่เชื้อหรืออันตรายที่อาจเกิดจากมูลฝอยติดเชื้อตามหลักสูตรและระยะเวลาที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๒) ผู้ปฏิบัติงานต้องสวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ได้แก่ ถุงมือยางหนา ผ่ากันเขื่อน ผ้าปิดปาก ปิดจมูก และรองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง ตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน และถ้าในการปฏิบัติงาน ร่างกายหรือส่วนใดส่วนหนึ่งไปสัมผัสกับมูลฝอยติดเชื้อ ให้ผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาดร่างกายหรือส่วนที่อาจสัมผัสมูลฝอยติดเชื้อโดยทันที

(๓) ต้องกระทำทุกวันตามตารางเวลาที่กำหนด เว้นแต่มีเหตุจำเป็น

(๔) ต้องเคลื่อนย้ายโดยใช้รถเข็นสำหรับเคลื่อนย้ายภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อที่มีลักษณะตามที่กำหนดโดยเฉพาะ เว้นแต่มูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นมีปริมาณน้อยซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้รถเข็นจะเคลื่อนย้ายโดยผู้ปฏิบัติงานซึ่งมีคุณสมบัติตาม (๑) ก็ได้

(๕) ต้องมีเส้นทางเคลื่อนย้ายที่แน่นอน และในระหว่างการเคลื่อนย้ายไปที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อ ห้ามแวะหรือหยุดพักที่ใด

(๖) ต้องกระทำโดยระมัดระวัง ห้ามโยน หรือลากภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ

(๗) กรณีที่มีมูลฝอยติดเชื้อตกหล่นหรือภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อแตกระหว่างทางห้ามหยิบด้วยมือเปล่า ต้องใช้คีมคีบหรือหยิบด้วยถุงมือยางหนา หากเป็นของเหลวให้ซับด้วยกระดาษแล้วเก็บมูลฝอยติดเชื้อหรือกระดาษนั้นในภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อใบใหม่ แล้วทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อที่บริเวณพื้นนั้นก่อนเช็ดถูตามปกติ

(๘) ต้องทำความสะอาดและฆ่าเชื้อรถเข็นและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานอย่างน้อยวันละครั้ง และห้ามนำรถเข็นมูลฝอยติดเชื้อไปใช้ในกิจการอย่างอื่น

(๔) พื้นและผนังต้องเรียบ ทำความสะอาดได้ง่าย

(๕) มีรางหรือท่อระบายน้ำทิ้งเชื่อมต่อกับระบบบำบัดน้ำเสีย

(๖) มีลักษณะโปร่ง ไม่อับชื้น

(๗) มีการป้องกันสัตว์ แมลงเข้าไป มีประตูกว้างพอสมควรตามขนาดของห้องหรืออาคารเพื่อสะดวกต่อการปฏิบัติงาน และปิดด้วยกุญแจหรือปิดด้วยวิธีอื่นที่บุคคลทั่วไปไม่สามารถที่จะเข้าไปได้

(๘) มีข้อความเป็นคำเตือนที่มีขนาดสามารถเห็นได้ชัดเจนว่า “ที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อ” ไว้ที่หน้าห้องหรือหน้าอาคาร

(๙) มีลานสำหรับล้างรถเข็นอยู่ใกล้ที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อ และลานนั้นต้องมีรางหรือท่อรวบรวมน้ำเสียจากการล้างรถเข็นเข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย

(๑๐) ในกรณีที่เก็บกักภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อไว้เกิน ๗ วัน ที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อต้องสามารถควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ที่ ๑๐ องศาเซลเซียส หรือต่ำกว่านั้นได้

๓.๖ รถเข็นสำหรับเคลื่อนย้ายภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ (ข้อ ๑๘)

รถเข็นสำหรับเคลื่อนย้ายภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้ออย่างน้อยต้องมีลักษณะและเงื่อนไข ดังนี้

(๑) ทำด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดได้ง่าย ไม่มีแฉกมุม อันจะเป็นแหล่งหมักหมมของเชื้อโรค และสามารถทำความสะอาดด้วยน้ำได้

(๒) มีพื้นและผนังทึบ เมื่อจัดวางภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อแล้วต้องปิดฝาให้แน่นเพื่อป้องกันสัตว์และแมลงเข้าไป

(๓) มีข้อความสีแดงที่มีขนาดสามารถมองเห็นชัดเจนอย่างน้อยสองด้านว่า “รถเข็นมูลฝอยติดเชื้อ ห้ามนำไปใช้ในกิจการอื่น”

(๔) ต้องมีอุปกรณ์หรือเครื่องมือสำหรับใช้เก็บมูลฝอยติดเชื้อที่ตกหล่นระหว่างการเคลื่อนย้าย และอุปกรณ์หรือเครื่องมือสำหรับใช้ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อบริเวณที่มูลฝอยติดเชื้อตกหล่น ตลอดเวลาที่ทำกรเคลื่อนย้ายภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ

๓.๗ สถานบริการสาธารณสุขที่รับยกเว้นไม่ต้องจัดให้มีที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อที่มีลักษณะตาม ๓.๔ (ข้อ ๑๙)

สถานบริการการสาธารณสุขดังต่อไปนี้จะไม่จัดให้มีที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อที่มีลักษณะตาม ๓.๔ ข้างต้นก็ได้ แต่ต้องจัดให้มีบริเวณที่พักภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อไว้เป็นการเฉพาะซึ่งมีลักษณะตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๑) สถานพยาบาลประเภทที่มารับผู้ป่วยไว้ค้างคืน

(๒) สถานพยาบาลสัตว์ประเภทที่ไม่มีที่พักสัตว์ป่วยไว้ค้างคืน หรือประเภทที่มีที่พักสัตว์ป่วยไว้ค้างคืนตามชนิดและจำนวนไม่เกินที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๓) สถานที่ที่อาจมีมูลฝอยติดเชื้อตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๕ คำแนะนำของกรมอนามัยในการจัดการขยะติดเชื้อที่เกิดจากการแยกกักตัวที่บ้าน (Home Isolation) และการแยกกักตัวในชุมชน (Community Isolation)^๑

กรมอนามัยได้ออกคำแนะนำแก่ประชาชนในการจัดการขยะติดเชื้อที่เกิดจากการแยกกักตัวที่บ้าน (Home Isolation) และการแยกกักตัวในชุมชน (Community Isolation) เพื่อลดการแพร่กระจายของเชื้อโควิด ๑๙ โดยมีแนวทางการจัดการ แบ่งออกเป็น ๒ กรณี

๑) กรณีในพื้นที่หรือชุมชนมีระบบการเก็บขนขยะติดเชื้อ ให้เก็บรวบรวมขยะติดเชื้อเป็นประจำทุกวัน โดยใส่ถุงขยะ (ถุงแดง) ๒ ชั้น โดยถุงชั้นแรกที่สัมผัสขยะติดเชื้อ มัดปากถุงด้วยเชือกให้แน่น แล้วฉีดพ่นบริเวณปากถุงด้วยสารฆ่าเชื้อ เช่น สารโซเดียมไฮโปคลอไรท์ ๕,๐๐๐ ppm หรือเตรียมจากน้ำยาฟอกขาวผสมน้ำ อัตราส่วน ๑ : ๑๐ หรือแอลกอฮอล์ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ แล้วมัดปากถุงชั้นนอกด้วยเชือกให้แน่น และฉีดพ่นบริเวณปากถุงด้วยสารฆ่าเชื้ออีกครั้ง แล้วเคลื่อนย้ายไปยังจุดพักขยะที่จัดไว้เฉพาะ ประสานไปยังหน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้บริการเก็บ ขน ขยะติดเชื้อในพื้นที่ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อกำหนดวิธีการนำขยะติดเชื้อที่เกิดจาก Home Isolation ไปกำจัดอย่างถูกต้องต่อไป

๒) กรณีในพื้นที่หรือชุมชนไม่มีระบบการเก็บ ขน ขยะติดเชื้อ ให้เก็บรวบรวมและทำลายเชื้อ โดยใส่ถุงขยะ ๒ ชั้น ถุงใบแรกที่บรรจุขยะติดเชื้อแล้ว ให้ราดด้วยสารฆ่าเชื้อหรือน้ำยาฟอกขาว เช่น ไฮเตอร์ จากนั้นมัดปากถุงให้แน่นแล้วฉีดพ่นบริเวณปากถุงด้วยสารฆ่าเชื้อ เช่น สารโซเดียมไฮโปคลอไรท์ ๕,๐๐๐ ppm หรือเตรียมจากน้ำยาฟอกขาวผสมน้ำ อัตราส่วน ๑ : ๑๐ หรือแอลกอฮอล์ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ ซ้อนด้วยถุงขยะอีก ๑ ชั้น มัดปากถุงชั้นนอกด้วยเชือกให้แน่น และฉีดพ่นด้วยสารฆ่าเชื้อบริเวณปากถุงอีกครั้ง ซึ่งขยะที่ผ่านการทำลายเชื้อแล้วให้ประสานและนำส่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่นำไปกำจัดเป็นขยะทั่วไป

ทั้งนี้ ภายหลังจากจัดการขยะติดเชื้อแล้วต้องล้างมือให้สะอาดด้วยสบู่และน้ำ หรือเจลแอลกอฮอล์ทันที

^๑ file:///C:/Users/User/Downloads/b21da9de73f1ae6aa0f39508a84622bf.pdf
สืบค้นจาก <https://covid19.anamai.moph.go.th/th/general-public/> วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๔

๕ บทวิเคราะห์

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการเก็บมูลฝอยติดเชื้อตามข้อ ๑๒ ถึงข้อ ๑๙ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวเหมาะสมแก่มูลฝอยติดเชื้อที่เกิดจากสถานบริการสาธารณสุขและห้องปฏิบัติการติดเชื้ออันตรายที่มีการควบคุมและบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ยังไม่สามารถปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกรณีผู้ป่วยโควิด ๑๙ ที่รักษาตัวที่บ้านหรือผู้แยกกักตัวที่บ้านเพื่อเฝ้าสังเกตอาการกรณี Home Isolation ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้อระดับครัวเรือน โดยบทบัญญัติที่เห็นว่าไม่เหมาะสม เช่น บทบัญญัติเกี่ยวกับภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ ทั้งประเภทวัสดุของมีคมและมีไขประเภทวัสดุของมีคม ที่ต้องมีลักษณะเฉพาะตามที่กำหนดไว้ การจัดให้มีที่พิกรวมมูลฝอยติดเชื้อตามลักษณะที่กำหนดเพื่อรอการขนไปกำจัด โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับกรณีที่กรมอนามัยได้ให้คำแนะนำแก่ประชาชนในการจัดการขยะติดเชื้อที่เกิดจากการแยกกักตัวที่บ้าน (Home Isolation) และการแยกกักตัวในชุมชน (Community Isolation) เพื่อลดการแพร่กระจายของเชื้อโควิด ๑๙ แล้วเห็นได้ว่า การเก็บมูลฝอยติดเชื้อระดับครัวเรือน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นมูลฝอยติดเชื้อของโรคติดต่ออันตรายร้ายแรง จะมีวิธีการเก็บมูลฝอยติดเชื้อเป็นการเฉพาะ ดังนั้น หากในอนาคตกระทรวงสาธารณสุขจะนำกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาใช้บังคับแก่แหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้อระดับครัวเรือน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นมูลฝอยติดเชื้อของโรคติดต่ออันตรายร้ายแรง กระทรวงสาธารณสุขจำเป็นต้องพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเก็บมูลฝอยติดเชื้อในกฎกระทรวงดังกล่าวให้เหมาะสมกับลักษณะของแหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้อระดับครัวเรือนและประเภทของมูลฝอยติดเชื้อด้วย ทั้งในเรื่องภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ วิธีการเก็บมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกต้อง สถานที่พัก

รวมมูลฝอยติดเชื้อระดับครัวเรือนก่อนที่หน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้บริการเก็บและขนมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่จะมาเก็บและขนไป ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนแก่ประชาชนที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย อย่างไรก็ตามการกำหนดหลักเกณฑ์ใด ๆ ให้ประชาชนต้องปฏิบัติตามต้องคำนึงถึงสิ่งที่จะประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามได้ และไม่เป็นภาระแก่ประชาชนมากเกินไป โดยเฉพาะการจัดการหาภาชนะและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการเก็บมูลฝอยติดเชื้อและกรณีที่ประชาชนไม่สามารถจัดหาภาชนะและวัสดุอุปกรณ์ดังกล่าวได้ ต้องมีช่องทางติดต่อภาครัฐเพื่อขอรับบริการสนับสนุนภาชนะและวัสดุอุปกรณ์ดังกล่าวได้

นอกเหนือจากมาตรการทางด้านกฎหมายแล้ว ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ขณะนี้ภาครัฐจำเป็นต้องประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนในการเก็บมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี คัดแยกมูลฝอยติดเชื้อออกจากมูลฝอยทั่วไป รวมทั้งต้องทำงานเชิงรุกสนับสนุนภาชนะและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการเก็บมูลฝอยติดเชื้อแก่ประชาชนเป็นรายครัวเรือนเพื่อให้ระบบการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อดำเนินการอย่างถูกต้องตั้งแต่ต้นทาง รวมทั้งกำกับดูแลให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้บริการเก็บและขนมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่ทำการเก็บและขนมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธีเป็นไปตามเวลานัดหมาย เพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้องต่อไป เพราะหากปล่อยให้มีการหมักหมมมูลฝอยติดเชื้อในปริมาณมากและนานเกินไป มูลฝอยติดเชื้อเหล่านั้นจะเป็นแหล่งแพร่กระจายเชื้อโรคอย่างไม่จบสิ้น

อไจล์ (Agile) แนวคิดการพัฒนา ซอฟต์แวร์ รูปแบบใหม่

ศิริรัตน์ เมืองธี*

ปัจจุบันโลกได้เปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคดิจิทัล บริษัทหรือองค์กรต่าง ๆ มากมายได้เกิดขึ้นและปิดตัวลง เนื่องจากมีการแข่งขันที่สูงขึ้น องค์กรที่อยู่รอดได้ไม่ได้วัดกันที่ความสามารถเพียงเท่านั้น หากยังเป็นเรื่องของความเร็วหรือปัจจัยอื่น ๆ อีกมากมาย ดังนั้นหลายองค์กรจึงพยายามที่จะปรับเปลี่ยนโครงสร้างการทำงานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจ ทำให้การทำงานเร็วขึ้นและตอบโจทย์ผู้ใช้งาน โดยแนวคิดที่ร่วมสมัยที่หลายแห่งนำมาปรับใช้ คือแนวคิดการทำงานแบบ Agile

กล่าวถึง Agile เป็นกระบวนการที่จะช่วยทำงานได้เร็วขึ้น โดยลดการทำงานด้านเอกสารลงและมุ่งเน้นไปในเรื่องของ การสื่อสารในทีมให้มากขึ้น เพื่อร่วมกันพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เร็วขึ้น พร้อมนำมาทดสอบและเก็บผลตอบรับต่าง ๆ เพื่อนำกลับมาแก้ไข ซึ่งมันจะทำให้เราสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้เร็วและตอบโจทย์ผู้ใช้งานมากขึ้น Agile ไม่ใช่ขั้นตอนการทำงาน ไม่ใช่กระบวนการ แต่มันคือวิถีคิดในการทำงานแห่งอนาคต เป็นวิถีคิดของการทำงานระหว่างคนและการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน จากทีมวิศวกรซอฟต์แวร์ได้รวมตัวกันเพื่อค้นหาวิธีการทำงานใหม่ ๆ จนได้ออกมาเป็นบทสรุป Agile Manifesto โดยมีใจความสำคัญคือ Individuals interactions over process and tool คือการให้ความสำคัญกับบุคคลมากกว่าการทำตามขั้นตอนและเครื่องมือ Working software over comprehensive documentation

คือการให้ความสำคัญกับซอฟต์แวร์ที่นำไปใช้งานได้จริงมากกว่า เอกสารที่ครบถ้วนสมบูรณ์ Customer collaboration over contract negotiation คือการให้ความสำคัญกับการติดต่อผู้ใช้งานในการพัฒนาตลอดระยะเวลา มากกว่าการทำตามสัญญา และ Responding to change over following a plan คือ การตอบรับแผนงานมากกว่าการทำตามแผนที่วางไว้

แนวคิดการทำงานแบบ Agile เป็นแนวคิดหลักในการสร้างแผนการทำงานซึ่งในปัจจุบันมีหลากหลายแผนงาน เช่น Extreme Programming, SCRUM, Adaptive Software Development ในที่นี้เราจะมาทำความรู้จักกับ Extreme Programming ซึ่งเป็น Agile ชนิดหนึ่งที่เป็นระเบียบสำหรับการพัฒนาซอฟต์แวร์ที่มุ่งเน้นความสนใจไปที่คนในทีมทั้งหมดเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกันได้ กฎระเบียบการพัฒนาซอฟต์แวร์ที่จะเน้นความสนใจไปที่คนในทีมทั้งหมด ทั้ง Manager, Customer, XP Programmer และ XP Coach เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายร่วมกัน โดยแนวคิดหลักของ XP คือ เน้นที่ทำงานร่วมกัน (Collaboration) การสื่อสาร (Communication) และการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Discipline)

* นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ ส่วนสารสนเทศ

หลักการการทำงานของ Extreme Programming นั้น จะมีหัวใจหลักอยู่ ๔ อย่างด้วยกัน ได้แก่ Planning, Designing, Coding และ Testing เพื่อการพัฒนาโครงสร้างฐานข้อมูลให้สอดคล้องตรงกันและเหมาะสมกับซอฟต์แวร์ที่ผู้ใช้งานต้องการ จากนั้นเข้าสู่กระบวนการวางแผน Architectural Spike การวางแผนการส่งมอบซอฟต์แวร์ที่จะพิจารณาและประมาณการส่งมอบ ถ้าหากพบว่ามีส่วนใดของซอฟต์แวร์ยังไม่สามารถกำหนดได้จะต้องพิจารณาแบบเจาะลึกจนได้กำหนดการ (Spike) (Release Planning) เมื่อได้แผนการส่งมอบ จงเข้าสู่กระบวนการทำซ้ำ Iteration แผนการพัฒนาในแต่ละแผนที่ได้ออกมาจะเข้าสู่กระบวนการ Development และเพื่อกำหนดค่าวัดความก้าวหน้าของซอฟต์แวร์ ในกระบวนการ Development จะเกิดกระบวนการเรียนรู้และการสื่อสารระหว่างกันจึงจะพบความต้องการของซอฟต์แวร์ ทำให้ต้องกำหนดค่าวัดความก้าวหน้าใหม่ หลังจาก Development ได้สร้างซอฟต์แวร์มาแล้ว จะเข้าสู่กระบวนการทดสอบซอฟต์แวร์ว่าตอบสนองต่อสิ่งที่ผู้ใช้งานคาดหวังไว้หรือทดสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ เช่น บั๊ก หากมีสิ่งที่ต้องการแก้ไข จะตีกลับมาในกระบวนการทำซ้ำเพื่อ Development แก้ไขซอฟต์แวร์และอัปเดตซอฟต์แวร์ส่งไปทำการทดสอบอีกครั้ง หลังจากผ่านการทดสอบแล้วผู้ใช้งานสามารถใช้ซอฟต์แวร์นี้ทำงานได้ตามจุดประสงค์

คุณค่าและทฤษฎีของ Extreme Programming มีกฎพื้นฐานด้านการติดต่อสื่อสาร (Communication) ซึ่งทุกคนของทีมทำงานร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารกันทุกขั้นตอนของโปรเจกต์ นักพัฒนามุ่งมั่นที่จะเขียน Code ง่าย ๆ แต่สามารถให้คุณค่าแก่ผลิตภัณฑ์และประสิทธิภาพของเวลาที่ใช้น้อยลง นักพัฒนาต้องส่งมอบงานที่ละนิดเพื่อให้มีความยืดหยุ่นในการทำงาน การตอบรับและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ตามความต้องการใหม่ ๆ ทุกคนกำหนดให้เป็นผู้แนะนำเกี่ยวกับโปรเจกต์เพื่อจุดมุ่งหมายความสำเร็จเดียวกัน และ Programmer มีจุดประสงค์เพื่อประเมินผลในตัวเองโดยปราศจากข้อแก้ตัวและพร้อมจะเปลี่ยนแปลงพัฒนา ริเริ่ม สร้างสรรค์ อีกทั้งกล้าที่จะก้าวข้ามความคุ้นชินแบบเดิม ๆ

การเลือกใช้ Extreme Programming ควรเลือกใช้กับองค์กรที่มีการทำงานขนาดเล็กถึงปานกลาง จำนวน Developer ที่น้อย โดยเป็นการจับคู่การทำงานเพื่อเน้นความสั้นไหลของการทำงานและการเขียนโปรแกรมเป็นหลัก โดยมีความเรียบง่าย ยืดหยุ่น ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการพัฒนาซอฟต์แวร์ และที่สำคัญสามารถตอบสนองต่อผู้ใช้งานได้ สำหรับแนวคิดของ Agile นั้นได้เกิดขึ้นมาตั้งแต่ปี ๑๙๗๐ แล้วจากการวิจัยได้พบว่าแนวคิดที่เกิดขึ้นมาเพราะการพัฒนาซอฟต์แวร์ในรูปแบบเดิม Traditional method มีความล่าช้าและไม่ทันต่อความต้องการของผู้ใช้งาน Agile คือกลุ่ม Software methodologies ที่มีแนวคิดเดียวกัน มีลักษณะการพัฒนาแบบ Iteration คือแบ่งส่วนย่อย ๆ แล้วพัฒนาต่อเรื่อย ๆ แต่ละ Iteration จะต้องเกิด working software มีลักษณะให้ความสำคัญกับคนที่ทำมากกว่า Process Agile

อ้างอิง

การประกอบธุรกิจโรงแรม ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

สถาพร ไสเรียน*

การประกอบธุรกิจโรงแรมในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมจะต้องดำเนินการควบคุมไปกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. การประกอบธุรกิจโรงแรมภายใต้มาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ซึ่งสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคดังกล่าวส่งผลกระทบต่อ การประกอบธุรกิจโรงแรมและกิจการอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ประกอบการมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับ มาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรการตามคำสั่งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) หรือ ศบค. และมาตรการสาธารณสุขอื่น ๆ ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด โดยการนำเสนอภาพ ข้อมูล (Infographic) จะทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมและประชาชนทั่วไปสามารถ เข้าใจถึงหลักเกณฑ์เบื้องต้นของการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในภาพรวม ทั้งนี้ เพื่อให้การประกอบธุรกิจโรงแรมสามารถ

ดำเนินการต่อไปได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๒. การปรับเปลี่ยนการประกอบธุรกิจโรงแรมเพื่อใช้เป็นหอพักผู้ป่วยเฉพาะกิจนอกสถานพยาบาล หรือ hospitel โดยมีสาระสำคัญเป็นการนำเสนอภาพข้อมูล เพื่อให้เห็นถึงขั้นตอนและกลไกในการปรับเปลี่ยนการประกอบธุรกิจโรงแรมเพื่อให้สามารถใช้เป็นหอพักผู้ป่วยเฉพาะกิจนอกสถานพยาบาล ซึ่งกลไกการดำเนินการในเรื่องนี้อยู่นอกเหนือการบังคับใช้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม แต่มีความเกี่ยวข้องกับการบังคับตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล อย่างไรก็ดี โดยลักษณะของการประกอบธุรกิจโรงแรมดังกล่าวมิได้มีวัตถุประสงค์เป็นการให้บริการในลักษณะของสถานพยาบาลดังเช่นสถานการณ์ปกติ แต่เป็นการปรับเปลี่ยนการประกอบธุรกิจโรงแรมเพื่อรองรับและสนับสนุนการให้บริการทางการแพทย์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เป็นกรณีเฉพาะ จึงจำเป็นต้องกำหนดให้การประกอบธุรกิจโรงแรม

ดังกล่าวได้รับการยกเว้น ไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล แต่ผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ด้านสาธารณสุขตามที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด ซึ่งการดำเนินการในเรื่องนี้ถือเป็นเรื่องใหม่ที่เพิ่งมีการดำเนินการในช่วงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ซึ่งถือเป็นแนวทางที่สามารถปรับใช้สำหรับการแพร่ระบาดของโรคอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และอาจนำมาใช้เป็นแนวทางที่นำไปสู่การศึกษาเพื่อปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายว่าด้วยโรงแรมให้ครอบคลุมถึงการสนับสนุนด้านการแพทย์และการสาธารณสุขหรือรองรับมาตรการควบคุมโรค ทั้งนี้ เพื่อให้มีบทบัญญัติของกฎหมายรองรับอย่างเป็นทางการต่อไป

* นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ ฝ่ายกฎหมายการค้าและอุตสาหกรรม

? !

โรงแรมที่ยังดำเนินการ
หรือให้บริการได้ นอกจากมีหน้าที่
ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วย
โรงแรมแล้ว เจ้ามีหน้าที่ ต้องทำ
อะไร ยังไง อีกบ้างนะ ??

แนวทางในการดำเนินการ โรงแรม

ในสถานการณ์การแพร่ระบาด
ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

การดำเนินการโรงแรม ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ
ไวรัสโคโรนา 2019 มีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

มาตรา 39 (3) แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547
กำหนดให้ผู้จัดการโรงแรมอาจปฏิเสธไม่รับบุคคล
ที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นโรคติดต่ออันตรายเข้าพัก
ในโรงแรมได้ และหากรับบุคคลนั้นเข้าพัก มีหน้าที่
ต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือพนักงาน
เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อทราบ

นอกจากนี้ ในการดำเนินการโรงแรม ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต้องอยู่ภายใต้บังคับ
มาตรการป้องกันโรค ตามคำสั่งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)
ที่ 2/2563 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2563 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และแนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุข
ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ในเรื่องดังต่อไปนี้ ด้วย

จัดให้มีการทำความสะอาด
พื้นผิวที่มีการสัมผัสบ่อย ๆ
ทั้งก่อนและหลังการให้บริการ

ให้ผู้ประกอบการ พนักงานบริการ ผู้ใช้บริการ
ผู้เข้าร่วมกิจกรรม สวมหน้ากากอนามัย
หรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา

มีมาตรการคัดกรองผู้ป่วย สำหรับผู้ประกอบการ
พนักงาน และผู้ให้บริการก่อนเข้าอาคาร
และติดตั้งสัญลักษณ์แสดงการผ่านการคัดกรอง

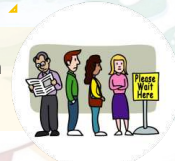

ให้มีจุดบริการล้างมือด้วยสบู่
หรือเจลแอลกอฮอล์
หรือน้ำยาฆ่าเชื้อโรคที่เพียงพอ

1. ให้เว้นระยะห่างหรือยืนในพื้นที่โดยรอบ
ห่างกันอย่างน้อย 1 เมตร
2. ให้ความคุ้มครองจำนวนผู้บริการไม่ให้แออัด
สำหรับการจัดประชุม การอบรม การสัมมนา
โดยจำนวนผู้เข้าร่วมให้เป็นไปตามจำนวน
ที่คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด / กรุงเทพมหานครกำหนด

ให้มีการควบคุมทางเข้าและออก
และการจัดระบบคิว

ปฏิบัติตามมาตรการเกี่ยวกับ
การให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม
เช่น จัดการตักอาหารเอง หรือ
งดให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

พิจารณาใช้ระบบเทคโนโลยี
รองรับการดำเนินการ
หรือการให้บริการ

จัดระบบลงทะเบียน
และยืนยันการปฏิบัติตามมาตรการ
ป้องกันโรคที่ราชการกำหนด

จัดทำโดย กองกฎหมายการพาณิชย์และอุตสาหกรรม
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โทร. 0 2222 0206 - 9 สารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ saraban@ocs.go.th
www.krisdika.go.th สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
www.lawreform.go.th Krisdika Connect

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainable Development Goals (SDGs) ในประเทศไทย กฎหมายมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างไรในภาพรวม

นายเชษฐกักร พรหมชนะ*

ความเป็นมา

การพัฒนาในด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในช่วง ๔ ทศวรรษที่ผ่านมา เป็นการพัฒนาที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความเสียหายต่อทรัพยากรโลกเป็นอย่างมาก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวม ๑๘๙ ประเทศ จึงรวมตัวกันในการประชุมองค์การสหประชาชาติ ที่มหานครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา และเห็นพ้องต้องกันในการตั้งเป้าหมายการพัฒนาทั้งในระดับชาติและระดับสากล ที่ทุกประเทศจะดำเนินการร่วมกันให้ได้ภายในปี ๒๕๕๘ โดยเป้าหมายดังกล่าวเรียกว่า เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษหรือ Millennium Development Goals (MDGs) อันประกอบด้วย ๘ เป้าหมายหลัก คือ ๑. ขจัดความยากจนและความหิวโหย ๒. ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา ๓. ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและบทบาทสตรี ๔. ลดอัตราการตายของเด็ก ๕. พัฒนาสุขภาพของสตรีมีครรภ์ ๖. ต่อสู้กับโรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่น ๆ ๗. รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และ ๘. ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา ในประชาคมโลก^๑ ซึ่งตลอดระยะเวลา ๑๕ ปีที่ผ่านมาคือ ระหว่าง

ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๐๐ - ๒๐๑๕) เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs) ทั้ง ๘ ข้อ จึงเปรียบเสมือนเป็นประวัติศาสตร์และการขับเคลื่อนของโลกในการจัดการกับปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้น ทำให้สังคมโลกได้เกิดความตื่นตัวต่อการแก้ไขปัญหาโดยประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีในหลายประเทศ และในที่สุดเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษทั้ง ๘ ข้อ ได้สิ้นสุดระยะของเป้าหมายตามที่กำหนดในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการพัฒนา องค์การสหประชาชาติ จึงได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาขึ้นใหม่โดยกำหนดกรอบในการเสริมสร้างมาตรฐานชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วโลกในระยะต่อไป อาศัยกรอบความคิดที่มองการพัฒนาเป็นมิติ (Dimensions) ของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมให้มีความเชื่อมโยงกันเรียกว่า เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ Sustainable Development Goals (SDGs) ซึ่งจะใช้เป็นทิศทางการพัฒนาตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ถึงเดือนสิงหาคม ปี พ.ศ. ๒๕๗๓ ครอบคลุมระยะเวลา ๑๕ ปี โดยประกอบไปด้วย ๑๗ เป้าหมาย

* นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ ฝ่ายวิจัยและพัฒนากฎหมาย กองพัฒนากฎหมาย

^๑ เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ Sustainable Development Goals (SDGs) ฉบับเต็ม

<http://e-plan.dla.go.th/activity/image/422.pdf>

แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

วิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั่วโลก ได้กระตุ้นให้หลายประเทศเกิดความตระหนักที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและเห็นควรให้มีการจัดการประชุมระดับโลกเพื่อร่วมมือกันพิจารณามาตรการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมที่ประเทศต่าง ๆ กำลังเผชิญอยู่เป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕ (ค.ศ. ๑๙๗๒) ซึ่งการประชุมนี้มีชื่อว่า “การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ (United Nations Conference on Human and Environment)” จัดขึ้น ณ กรุงสตอกโฮล์ม ราชอาณาจักรสวีเดน จากจุดเริ่มต้นครั้งนี้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้ตระหนักถึงวิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาแบบมุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว จึงหันมาให้ความสนใจกับการพัฒนารูปแบบใหม่ที่สามารถลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการพัฒนาได้ อันเป็นที่มาของแนวคิด “การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)” ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development) หรือคณะกรรมการบริ้นท์แลนด์ (Brundtland Commission) โดยที่รายงานของคณะกรรมการบริ้นท์แลนด์ (Brundtland Report) ที่เสนอต่อสหประชาชาติในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ (ค.ศ. ๑๙๘๗) เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางต่อมาในชื่อ “อนาคตของเรา (Our Common Future)” โดยในบทที่ ๒ Towards Sustainable Development ของรายงานดังกล่าวได้กำหนดนิยามของการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ดังนี้ “Sustainable development has been defined as development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs”^๖ “การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่สนองตอบความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถของคนรุ่นต่อมาที่จะตอบสนองความต้องการของพวกเขา” โดยการบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน มีองค์ประกอบสำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ การเติบโตทางเศรษฐกิจ (economic growth) ความครอบคลุมทางสังคม (social inclusion) และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (environmental protection)

ในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญ ครั้งที่ ๓๐ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ประเทศไทย และประเทศสมาชิกสหประชาชาติ รวม ๑๙๓ ประเทศ ร่วมลงนามรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ (2030 Agenda for Sustainable Development) ซึ่งเป็นกรอบการพัฒนาของโลกเพื่อร่วมกันบรรลุการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ภายในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ โดยกำหนดให้มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป็นแนวทางให้แต่ละประเทศดำเนินการร่วมกัน

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ๑๗ เป้าหมาย ประกอบไปด้วย ๑๖๙ เป้าหมายย่อย (SDG Targets) ที่มีความเป็นสากล เชื่อมโยง และเกื้อหนุนกัน และกำหนดให้มี ๒๔๗ ตัวชี้วัด เพื่อใช้ติดตามและประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนา โดยสามารถจัดกลุ่ม SDGs ตามปัจจัยที่เชื่อมโยงกันใน ๕ มิติ (5P) ได้แก่

(๑) การพัฒนาคน (People) ให้มีความสำคัญกับการขจัดปัญหาความยากจนและความหิวโหย และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม (๒) สิ่งแวดล้อม (Planet) ให้มีความสำคัญกับการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศเพื่อพลเมืองโลกรุ่นต่อไป (๓) เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและสอดคล้องกับธรรมชาติ (๔) สันติภาพและความยุติธรรม (Peace) ยึดหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีสังคมที่สงบสุขและไม่แบ่งแยก และ (๕) ความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน

^๖ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/development>

การพัฒนาที่ยั่งยืนคืออะไร

การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาที่เน้นให้มนุษย์คำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติบนโลก และให้มีการดำเนินการพัฒนาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้เป็นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนทั้งในยุคปัจจุบันและยุคต่อ ๆ ไปอย่างเท่าเทียมกัน หลักการสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การสร้างสมดุลระหว่าง ๓ มิติของการพัฒนา อันได้แก่

๑) มิติการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ กระจายรายได้ให้เอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม โดยเฉพาะคนที่มีรายได้น้อย

๒) มิติการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้ มีสมรรถนะ และมีผลผลิตสูงส่ง ส่งเสริมให้เกิดสังคมที่มีคุณภาพและเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

๓) มิติการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในปริมาณที่ระบบนิเวศสามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพเดิมได้ การปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมในระดับที่ระบบนิเวศสามารถดูดซับและทำลายมลพิษนั้นได้ โดยให้สามารถผลิตมาทดแทนทรัพยากรประเภทที่ใช้แล้วหมดไปได้

ทั้งนี้ การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีระบบสังคมที่เป็นสังคมธรรมรัฐ มีระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากภายนอก มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ประชาชนรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า โดยเฉพาะการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อเป็นฐานในการผลิต เพื่อนำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ^๓

Sustainable Development Goals - SDGs ประกอบด้วยเป้าหมาย ๑๗ ข้อ ดังนี้^๔

๑. ขจัดความยากจนทุกรูปแบบ ทุกสถานที่ (No Poverty)
๒. ขจัดความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร ส่งเสริมเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน (Zero Hunger)
๓. รับรองการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคน ทุกช่วงอายุ (Good Health and Well Being)
๔. รับรองการศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึง ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน (Quality Education)
๕. บรรลุความเท่าเทียมทางเพศ พัฒนabethาพสตรีและเด็กผู้หญิง (Gender Equality)
๖. รับรองการมีน้ำใช้ การจัดการน้ำและสุขาภิบาลที่ยั่งยืน (Clean Water and Sanitation)
๗. รับรองการมีพลังงานที่ทุกคนเข้าถึงได้ เชื่อถือได้ยั่งยืน ทันสมัย (Affordable and Clean Energy)
๘. ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานที่มีคุณค่า (Decent Work and Economic Growth)
๙. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม (Industry, Innovation and Infrastructure)
๑๐. ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ (Reduced Inequalities)
๑๑. ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัยทั่วถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Cities and Communities)
๑๒. รับรองแผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน (Responsible Consumption and Production)
๑๓. ดำเนินมาตรการเร่งด่วนเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ (Climate Action)
๑๔. อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Life Below Water)
๑๕. ปกป้อง ฟื้นฟู และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบกอย่างยั่งยืน (Life on Land)
๑๖. ส่งเสริมสังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Peace, Justice and Strong Institutions)
๑๗. สร้างพลังแห่งการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for the Goals)

ทั้งหมดนี้คือเป้าหมาย SDGs ๑๗ ข้อ ที่สหประชาชาติ ที่ทั่วโลกจะทำให้ได้ภายในปี ๒๐๓๐ ซึ่งหลายประเทศก็ได้ออกวิสัยทัศน์เชิงนโยบายหลายแบบ ญี่ปุ่นกับ Society ๕.๐ ประเทศไทย ๔.๐ และ Smart Nation ของสิงคโปร์ เป็นต้น

^๓ Brundtland Commission, 1987

^๔ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

กฎหมายมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างไรในการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทย

เป้าหมายที่ ๑๖ : ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ (Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels.)

เป้าหมายย่อย

- ๑๖.๑ ลดความรุนแรงทุกรูปแบบและอัตราการตายที่เกี่ยวข้องในทุกแห่งให้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ
- ๑๖.๒ ยุติการข่มเหง การใช้/หาประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง การค้ามนุษย์ และความรุนแรงและการทรมานทุกรูปแบบที่มีต่อเด็ก
- ๑๖.๓ ส่งเสริมนิติธรรมทั้งในระดับชาติและระหว่างประเทศและสร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมแก่ทุกคน
- ๑๖.๔ ลดการลักลอบเคลื่อนย้ายอาวุธและเงิน เสริมความแข็งแกร่งของกระบวนการติดตามและการส่งคืนสินทรัพย์ที่ถูกขโมยไป และต่อสู้กับอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรทุกรูปแบบ ภายในปี ๒๕๗๓
- ๑๖.๕ ลดการทุจริตในตำแหน่งหน้าที่และการรับสินบนทุกรูปแบบ
- ๑๖.๖ พัฒนาสถาบันที่มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ และโปร่งใสในทุกระดับ
- ๑๖.๗ สร้างหลักประกันว่าจะมีกระบวนการตัดสินใจที่มีความรับผิดชอบ ครอบคลุม มีส่วนร่วม และมีความเป็นตัวแทนที่ดีในทุกระดับการตัดสินใจ
- ๑๖.๘ ขยายและเสริมความแข็งแกร่งของการมีส่วนร่วมของประเทศกำลังพัฒนาในสถาบันโลกาภิบาล
- ๑๖.๙ จัดให้มีเอกลักษณ์ทางกฎหมายสำหรับทุกคน โดยรวมถึงการให้สัตยาบันภายในปี ๒๕๗๓
- ๑๖.๑๐ สร้างหลักประกันว่าสาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและมีการปกป้องเสรีภาพขั้นพื้นฐานโดยเป็นไปตามกฎหมายภายในประเทศและความตกลงระหว่างประเทศ
 - ๑๖.๑๐.๑ เสริมความแข็งแกร่งของสถาบันระดับชาติที่เกี่ยวข้อง โดยรวมถึงกระทำผ่านทางความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อสร้างขีดความสามารถในทุกระดับ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา เพื่อจะป้องกันความรุนแรงและต่อสู้กับการก่อการร้ายและอาชญากรรม
 - ๑๖.๑๐.๒ ส่งเสริมและบังคับใช้กฎหมายและนโยบายที่ไม่เลือกปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

สังคมที่สงบสุขจะต้องมีความมั่นคง มีสันติภาพ ประชาชนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันภายใต้หลักสิทธิมนุษยชน และมีระบบการปกครองบนพื้นฐานของหลักนิติธรรม และธรรมาภิบาล เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๑๖ มุ่งเน้นการตัดวงจรความขัดแย้ง การข่มเหง การแสวงหาประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง การค้ามนุษย์ การใช้ความรุนแรง และการทรมานทุกรูปแบบ เพื่อสร้างความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชน และสร้างหลักประกันว่าทุกคนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียม มีกระบวนการตัดสินใจที่มีความรับผิดชอบ ครอบคลุม และมีส่วนร่วมในทุกระดับ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาเชิงสถาบันให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการบังคับใช้กฎหมายและนโยบายที่ไม่เลือกปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ทุกคนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมมากยิ่งขึ้น ผ่านการดำเนินการเชิงรุกในสองรูปแบบคือ (๑) การส่งเสริมความรู้แก่สังคมให้เข้าใจถึงหลักนิติธรรมและการพัฒนาที่ยั่งยืน และ

(๒) การลดช่องว่างในการเข้าถึงความยุติธรรม ผ่านการให้ความช่วยเหลือทางการเงินกับผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนในการดำเนินการของกระบวนการดำเนินคดีต่าง ๆ โดยภารกิจข้างต้นเป็นสิ่งที่ประเทศไทยให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและตั้งเป้าหมายที่จะเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างความเท่าเทียมให้เกิดขึ้นในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินงานของประเทศไทยในการมีส่วนร่วมในสถาบันที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลโลกอยู่ในระดับดี โดยประเทศไทยได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (ECOSOC) วาระปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ และได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (CCPCJ) วาระปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ นอกจากนี้ในปี ๒๕๖๓ ประเทศไทยยังได้รับการจัดอันดับจากดัชนีนิติธรรม (Rule of Law Index) ให้อยู่ในอันดับที่ ๗๑ จาก ๑๒๘ ประเทศทั่วโลก ขยับสูงขึ้น ๕ อันดับจากปี ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นอันดับที่ ๔ ในภูมิภาคอาเซียน ต่อจากสิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย

ประเทศไทยยังมีความก้าวหน้าในการพัฒนาเชิงสถาบัน โดยเฉพาะการปรับปรุงการให้บริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ และมีความโปร่งใส โดยจากการสำรวจในปี ๒๕๖๑ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของหน่วยงานของรัฐในภาพรวม ร้อยละ ๘๔.๕๐ ซึ่งใกล้เคียงกับค่าเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ ที่กำหนดระดับความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของภาครัฐไว้ที่ร้อยละ ๘๕ ภายในปี ๒๕๖๕ อย่างไรก็ตาม ในปี ๒๕๖๓ ประเทศไทยได้คะแนน (Corruption Perceptions Index : CPI) ที่ ๓๖ คะแนน เท่ากับปี ๒๕๖๒ ที่ผ่านมา และอยู่ในอันดับที่ ๑๐๔ ลดลง ๓ อันดับจากปี ๒๕๖๒ (ข้อมูลจากองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ) สอดคล้องกับสถิติจำนวนคดีเรื่องร้องเรียนต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

ในด้านการจัดให้มีอัตลักษณ์ทางกฎหมายสำหรับทุกคน ประเทศไทยมีแนวโน้มการจดทะเบียนเกิดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพในการควบคุมให้มีการจดทะเบียนเกิดที่ถูกต้องตามกฎหมาย อย่างไรก็ตามยังมีกลุ่มที่ตกหล่นจากทะเบียนราษฎร โดยเฉพาะผู้ที่เกิดในพื้นที่ห่างไกลและบุคคลไร้รัฐ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านการเข้าถึงบริการของรัฐ ภาษา และการเดินทาง ในส่วนของการส่งเสริมและบังคับใช้กฎหมายและนโยบายที่ไม่เลือกปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีในสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการไม่เลือกปฏิบัติและความเท่าเทียม จำนวน ๘ ฉบับ เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง รวมทั้งยังมีการระบุเรื่องความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้บุคคลย่อมเสมอภาคกันตามกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพ และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน หากมีการเลือกปฏิบัติจะถือเป็นการขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

ประเทศไทยมีความก้าวหน้าในการจัดการปัญหาการค้ามนุษย์ โดยภาครัฐได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง สะท้อนให้เห็นจากสถานะของประเทศไทยในปี

๒๕๖๓ ที่รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ของสหรัฐอเมริกา (The Trafficking in Persons : TIP Report 2020) จัดให้อยู่ในระดับ ๒ (Tier 2) ซึ่งเป็นระดับต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ ทั้งนี้ในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยเคยถูกจัดให้อยู่ในระดับ ๒ ที่ต้องจับตามอง (Tier 2 Watch List) ในช่วงปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ และระดับ ๓ (Tier 3) ในช่วงปี ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘

ในปี ๒๕๕๙ กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการจัดตั้ง “กองทุนยุติธรรม” ขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างหลักประกันในการช่วยเหลือประชาชนให้เข้าถึงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม รวมทั้งเน้นการดำเนินการที่เชื่อมโยงแนวคิดตามหลักสากลสู่การปฏิบัติในระดับประเทศ การจัดตั้ง “กองทุนยุติธรรม” นั้นได้รับการยกระดับทางกฎหมายขึ้นด้วยการตราพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ ขึ้นมารองรับการดำเนินงานของกองทุนฯ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ได้มีผลบังคับใช้วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๙ ในภาพรวมการดำเนินการในปัจจุบันพบว่า การมีอยู่ของกองทุนยุติธรรมได้ช่วยให้ประชาชนที่เดือดร้อนสามารถเข้าถึงกระบวนการทางกฎหมายมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยระหว่างปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓ มีการให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดีและช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนไปแล้วจำนวนรวมกว่า ๒๓,๗๓๓ ราย นอกจากนั้นบทบาทที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งของกองทุนยุติธรรมคือการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยมุ่งเป้าหมายในการสร้างความตระหนักรู้ถึงสิทธิและข้อกฎหมายต่าง ๆ แก่กลุ่มประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมให้สามารถเข้าถึงความยุติธรรมตามกฎหมาย กระทรวงยุติธรรมได้พัฒนาระบบการให้บริการที่ทันสมัยโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการให้บริการและการเผยแพร่องค์ความรู้ เช่น การพัฒนา Mobile Application ในชื่อ Justice Care ยุติธรรมใส่ใจ เพื่อให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาความร่วมมือกับภาคีต่าง ๆ ในการส่งเสริมการเผยแพร่องค์ความรู้ทางกฎหมายและหลักนิติธรรมต่าง ๆ แก่สังคม เช่น ความร่วมมือกับสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) ในการพัฒนาหลักสูตรการส่งเสริมหลักนิติธรรมและการพัฒนาสังคม

รางวัลเลิศรัฐ ประจำปี ๒๕๖๔ จากสำนักงาน ก.พ.ร.

สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทเปิดใจ
ใกล้ชิดประชาชน ระดับดี กับผลงาน “Law พัง You”

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔ สำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดพิธีมอบรางวัลเลิศรัฐ ประจำปี ๒๕๖๔ โดยมี นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดและมอบรางวัล

ในงานครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีผลงานที่ได้รับการพิจารณารางวัล จำนวน ๑ เรื่อง ได้แก่ รางวัลเลิศรัฐ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทเปิดใจใกล้ชิดประชาชน ระดับดี : Law พัง You เป็นกิจกรรมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจให้แพร่หลาย อีกทั้งรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง

หรือผู้ได้รับผลกระทบจากทุกภาคส่วน เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายและประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมาย และส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายการทำงานด้านกฎหมายร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน (Networking) และส่งเสริมให้เกิดชุมชนผู้สนใจด้านกฎหมายของประเทศ (Community Engagement) และเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย active citizen และส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยเป็น active citizen อันจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการ

รับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมาย และยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในประเทศไทยไปสู่ระดับสากล รวมถึงเป็นการสร้างการรับรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับการกิจของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และเปิดโอกาสให้ ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะกลุ่มคน รุ่นใหม่ (new generation) สามารถ เข้าถึง ติดตาม และแสดงความคิดเห็น อันเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติการกิจ ของสำนักงานฯ ได้ ตลอดจนประชาชน รับรู้ถึงภารกิจของสำนักงานฯ และเฝ้า ติดตามการปฏิบัติการกิจของสำนักงานฯ เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ร่างกฎหมายที่อยู่ในชั้นการพิจารณา ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

รางวัลเลิศรัฐ (Public Sector Excellence Awards : PSEA) เป็นรางวัล แห่งเกียรติยศที่มอบให้แก่หน่วยงาน ภาครัฐที่มุ่งมั่นปฏิบัติราชการจนประสบ ความสำเร็จและมีความเป็นเลิศแห่ง หน่วยงานภาครัฐทั้งปวง โดยจะมอบ ให้แก่หน่วยงานภาครัฐที่สามารถพัฒนา คุณภาพการบริการและระบบการบริ การงานเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่ สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส เป็นธรรม

และพึงพอใจให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมการบริหารราชการให้ มีระบบหรือวิธีการที่ตระหนักถึงความ สำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน จนเกิดการทำงานร่วมกัน ตลอดจน พัฒนาระบบราชการให้มีประสิทธิภาพ อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ๓ สาขา ได้แก่ สาขาบริการภาครัฐ สาขาคุณภาพ การบริหารจัดการภาครัฐ สาขาการบริหาร ราชการแบบมีส่วนร่วม

The screenshot shows a Microsoft Teams meeting interface. The main content is a presentation slide with the following structure:

- ยุทธศาสตร์ชาติ** (National Strategy)
 - แผนแม่บทที่ 22 กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม (Plan 22: Law and Justice)
 - แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย (Plan for National Reform in Law)
 - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Development Plan)
 - นโยบายรัฐบาล (Government Policy)
- Below these are two main branches:
 - แผนปฏิบัติราชการของ สคก.** (Government Work Plan of the SAC)
 - แผนเสนอร่างกฎหมาย** (Plan to Propose Legislation)
- A detailed flowchart below shows the process from strategy to implementation, involving various committees and stages.

The meeting interface includes a 'Request control' button, a 'Show participants' button, and a grid of participants. The participant grid shows several people, including one with the 'OCS' logo.

นายพดล เกียรติยศ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมคณะทำงานจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วยระบบ Microsoft Teams โดยมีนายกิตติศักดิ์ จุลสำรวล กรรมการร่างกฎหมายประจำทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมฯ ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ประกอบด้วยคณะทำงานฯ ผู้อำนวยการศูนย์ กลุ่ม และส่วนในสำนักงานเลขาธิการฯ และผู้ที่เกี่ยวข้อง

การประชุมคณะทำงานฯ ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาทบทวนแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ให้สอดคล้องกับงบประมาณที่จะได้รับจัดสรร รวมทั้งพิจารณาขอบหมายผู้รับผิดชอบแผนงาน/โครงการตามแผนงานยุทธศาสตร์ (Agenda) ที่ยังไม่ได้กำหนดผู้รับผิดชอบและการจัดทำกรอบระยะเวลาการดำเนินโครงการเพื่อจัดทำปฏิทินการดำเนินกิจกรรมตามยุทธศาสตร์ของสำนักงานฯ

The screenshot shows a Microsoft Teams meeting interface. The main content is a PowerPoint slide with the following text:

- การประชุม คณะทำงานจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา**
- วันอังคารที่ 19 ตุลาคม 2564 เวลา 13.30 น.**
- ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ MICROSOFT TEAMS**

The slide also features the OCS logo and a graphic of a document. The meeting interface includes a 'Request control' button, a 'Leave' button, and a grid of participants. The participant grid shows several people, including one with the 'กิตติศักดิ์ จุลสำรวล' name.

เรื่องเสรีจี้ ๑๘/๒๕๖๔

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากร่างพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ. (แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญา)

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ. (แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญา) มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาดังต่อไปนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมเกณฑ์อายุเด็กในการไม่ต้องรับโทษจากอายุยังไม่เกินสิบปี เป็นอายุยังไม่เกินสิบสองปี (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง) โดยเป็นการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะทั่วไปฉบับที่ ๑๐ (ค.ศ. ๒๐๐๗) (General Comment No. 10 (2017) Children's rights in Juvenile justice) ออกตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งประเทศไทยได้ตอบรับและให้คำมั่นโดยสมัครใจที่จะปฏิบัติตามข้อเสนอแนะดังกล่าวภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓) ถึงแม้ว่าคำมั่นจะไม่ใช้พันธกรณีที่มีผลผูกพันทางกฎหมายระหว่างประเทศ แต่เป็นข้อผูกพันทางนโยบายของไทยที่ควรจะดำเนินการตามที่ได้คำมั่นไว้ อีกทั้งมีความสอดคล้องกับความเห็นทางการแพทย์เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กอายุระหว่างสิบปีถึงสิบสองปี กล่าวคือในทางการแพทย์พิจารณาว่าบุคคลที่มีความสามารถในการจำแนกผิดชอบชั่วดี ต้องมีความสามารถครบทั้ง ๓ ทักษะ ได้แก่ ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรอง ทักษะด้านการมองเห็นมุมมองรอบด้าน และทักษะด้านความเข้าใจผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำ

ในรูปแบบนามธรรม ซึ่งหมายถึงมีความเข้าใจเกี่ยวกับผลจากการกระทำที่มีต่อตนเอง ผู้อื่น และผลที่จะตามมาในอนาคต และมีข้อเขียนในตำราวิชาการเกี่ยวกับหลักการพัฒนาเด็ก (Child Development) ว่าความเปลี่ยนแปลงทางสมองส่วนกลางที่ทำหน้าที่จัดการด้านอารมณ์และความจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์จะพัฒนาเมื่อเด็กอายุสิบสองปี ในขณะที่สมองส่วนหน้าที่ทำหน้าที่ในการควบคุมพฤติกรรมตนเอง รวมทั้งการวิเคราะห์และจำแนกแยกแยะดีชั่วเพียงจะเริ่มต้นการพัฒนาแบบก้าวกระโดด เป็นผลให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่าสิบสองปีมีปัญหาในการควบคุมตนเองและไม่สามารถรู้สำนึกและเข้าใจการกระทำของตนเอง และผลของการกระทำนั้นได้อย่างเต็มที่ การลงโทษทางอาญาแก่เด็กที่อายุต่ำกว่าสิบสองปีจึงไม่ถูกต้องตามหลักทางการแพทย์

๒. แก้ไขเพิ่มเติมเกณฑ์อายุเด็กในการพิจารณาเพื่อใช้วิธีการสำหรับเด็กจากอายุกว่าสิบปี แต่ยังไม่เกินสิบห้าปี เป็นอายุกว่าสิบสองปี แต่ยังไม่เกินสิบห้าปี (ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๔) และแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๔ โดยรวมความใน (๒) จากเดิมที่กำหนดไว้สองวรรคให้เหลือเพียงวรรคเดียว เพื่อมิให้เกิดความสับสนและปัญหาการอ้างอิงบทบัญญัติดังกล่าว และนำความใน (๔) และ (๕) เดิมไปกำหนดเป็นวรรคสองและวรรคสามของวิธีการตาม (๒) เนื่องจาก (๔) และ (๕) ดังกล่าวเป็นเงื่อนไขในการปฏิบัติตามวิธีการตาม (๒) (ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๔)

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ. (แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญา) กำหนดให้เด็กอายุยังไม่เกินสิบสองปี ที่ได้กระทำความผิดอาญาได้รับยกเว้นไม่ต้องรับโทษ และกำหนดให้เด็กอายุกว่าสิบสองปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี ที่ได้กระทำความผิดอาญาไม่ต้องรับโทษ โดยให้ศาลมีอำนาจเลือกใช้วิธีการสำหรับเด็กมาใช้บังคับแทนการลงโทษ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเด็กที่มีอายุยังไม่เกินสิบสองปี เนื่องจากเด็กในช่วงอายุดังกล่าวมีความอ่อนด้อยในทางความนึกคิด ยังไม่รู้ผิดชอบชั่วดี อีกทั้งเป็นช่วงอายุที่ใกล้เคียงกับกลุ่มเสี่ยงที่จะกระทำความผิดจึงไม่สมควรให้เข้าสู่กระบวนการดำเนินคดี แต่สมควรให้เข้าสู่กระบวนการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเพื่อฟื้นฟูให้เป็นประชากรที่ดีมีคุณภาพ สามารถกลับคืนสู่สังคมได้ และเป็นการป้องกันไม่ให้เด็กได้เรียนรู้การกระทำความผิดจนนำไปสู่การกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม